

'KLOFUTA' PO POMOTI

ZENEVA, 29. jan. (Reuter) — Predstavnik ZDA v svetovni zdravstveni organizaciji dr. Blood se je uradno opravičil, ker je minulo sredo po pomoti glasoval za to, da iz te

organizacije vršijo Čang-kajškovo delegacijo. Za izključitev je glasovalo 13 držav, štiri so bile proti, štiri pa so se vzdržale. Med tistimi, ki so vzdržali roke in s tem Čang-kajškovo delegacijo pokazali vrata, je bil na splošno presenečenje tudi ameriški predstavnik. Zda pa je o tem izjavil:

»Nisem želel biti nedosleden glede na svoja prejšnja stališča, zana iz svojih dveh prejšnjih glasovanj in iz govora v predhodni razpravi, v katerem sem nastopil proti izključitvi predstavnikov Formose.«

AMERIKA ODKRITA L. 1123?

BATH (Madne), 29. jan. (UPI) — Noči potepuh je prinesel v pomorski muzej v ameriškem mestu Bathu v državi Maine tri kamne, ki so zbudili veliko zanimanje strokovnjakov. Po njihovem mnenju namreč ti kamni pričajo,

da so Vikiingi pripluli na severovzhodno obalo današnjih Združenih držav Amerike pred 850 leti. Potepuh, ki imena: Walter Elliot, je kamne našel že leta 1970 na plaži, ko je stikal za zavrnjenimi ali pozabljenimi rečmi. Kustos muzeja je najditelju izročil ček za 4500 dolarjev. Strokovnjaki za nordijsko kulturo dr. Land-sverk je desifriral rumski napis na kamnu: »Henrikus je plul 34 dni, 6. oktobra 1123«. Henrikus je bil vikiński škof, o katerem domnevajo, da je plul ob severovzhodnih obalah današnjih ZDA med 1114. in 1123. letom.

UGRABIL LETALO S 101 POTNIKOM

NEW YORK, 29. januarja (UPI) — Letalo družbe »TWA« je davi, potem ko je vzletelo z letališča v Los Angelesu, ugrabil nek George Trepoel, ki je prisilil pilota, da je potem pristal na letališču »Kenne-

dye« v New Yorku. Ugrabitelj, ki sedi v pilotski kabini, je zahteval, da letalo napolnijo z gorivom, sicer pa ne pusti nikogar blizu. V letalu je 94 potnikov in 7 članov posadke.

Ugrabitelj je zahteval in tudi dobil zvezo s nekim odvetnikom iz Miamija ter mu sporočil svojo zahtevo: da izpusti nekoga George Padilla, ki je zaprt v Dal-lasu. Drugih podrobnosti zaskrbi še ne vedo.

Odgovornost informiranja

STR. 2

Protest rojeva potres

STR. 3

„Brnik 2000“

STR. 4

Jugotekstil bo plačal

STR. 6

Zagovor Marjana Šturma

STR. 7

Proletarci vseh dežel, združite se!

NEDELJSKA IZDAJA

DELO

Ljubljana, nedelja, 30. januarja 1972
Leto XIV., šte. 27 — Cena 1 din

GLAVNI UREDNIK MITJA GORJUP
ODGOVORNI UREDNIK JAK KOPRIVC

SEDEM LEDVIC

Uspehi reških zdravnikov

ZAGREB, 29. jan. — Prof. dr. Vinko Frančišković je na zborovanju hrvaških zdravnikov povedal podatke o presajevanju ledvic. Doslej je ekipa prof. dr. Vinka Frančiškovića z Reke uspešno presadila ledvice sedemkrat.

Od sedmih primerov so samo enkrat zabeležili, da je telo zavrnilo tujek. Ta pacient zdaj čaka na še eno presaditev. Zelo pomemben je podatek, da pri teh sedmih presaditvah ni bilo niti enega smrtnega primera, medtem ko podatki iz sve-

točne literature kažejo 80-odstotni uspeh. V vseh sedmih primerih so bili pacienti rehabilitirani in se dobro počutijo.

Omenjeni center — poroča »Vjesnik« — je dosegel velike uspehe, ki jih je moč uvrstiti med vodilne na svetu.

POLET ČEZ BELI ZATRNİK

David Scott na smučeh: več težav kot na Luni

BLED, 29. jan. — Ameriški astronauti David Scott, James Irwin in Alfred Worden so preživeli sobotni »snežni« weekend, in najverjetneje je, da se bodo tja vrnili tudi v nedeljo. Blejski gostitelji so pripravili uglednim ameriškim gostom posebno presenečenje: s sloviti »blejskimi sanmi« bodo popeljali Davida Scotta, Jamesa Irwina in Alfreda Wordena po gorenskih cestah do Zatrnika.

Gorenska je bila resnično prekrasna pod debelim snežnim pokrovom, ko se je avtomobilska karavana s trojko »Apollo 15« približevala Zatrniku. Zato je seveda razumljivo navdušenje Davida Scotta, Jamesa Irwina in Alfreda Wordena, ki so se posebej poudarili, da je prav blejska etapa zanje nepozaben dogodek med enotendenskim bivanjem v Jugoslaviji. Zatrnik je bil tudi tolikrat prepoln smučarjev.

Med tremi ameriškimi astronauti je največ smučar-skega znanja pokazal pilot vesoljskega palka »Sokole« James Irwin, ki je hitro razdal belo smučino že v prvi vožnji, ko so se vesoljci pogladi kar po najtežji progi. To je bilo seveda usodno za njihovega poveljnika Davida Scotta, ki je spet dokazal svoj pogum, ko se je silovito pogladil za vrha, toda štirikrat je padel na strmini, potem pa je v širokih zavojih nadaljeval vožnjo v dolino. Alfred Worden, ki je najmlajši med trojko »Apollo 15«, je bil vsaj navidezno najmanj navdušen za belo opojnost.

Ameriški vesoljci David Scott, James Irwin in Alfred Worden, ki so preživeli v zadnjih letih dolge mesece v Houstonu in Cape Kennedyju, neprestano pod težkimi fizičnimi in psihološkimi bremenami astronautskega trenaja, so se resnično razvijali pravzaprav šele takrat, ko so se podali na lažjo smučarsko progo na Zatrniku. Scottov polet čez beli Zatrnik je bil vendar precej napornejši od njegovih vesoljskih spretnosti po skrivnostnem svetu okrog Hadleyeve soteske. To je priznal tudi sam v pogovoru s svojimi smučarskimi svetovalci, ki so bili neprestano v preži na vesoljsko trojko »Apollo 15«.

Medtem je na Brniku že pripravljeno posebno letalo ameriškega predsednika Richarda Nixona, s katerim so bili trije astronauti na svoji evropski misliji, med katero so obiskali tudi Poljsko. V

Houstonu se bodo vrnili že v ponedeljek, ko bo tudi slovo Davida Scotta, Jamesa Irwina in Alfreda Wordena na brniškem letališču.

AOO PASTERNAK

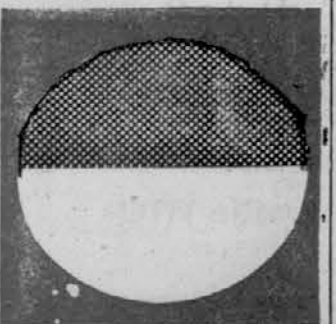
„ZDA NAJ SE NE MEŠAJO“

Izjava Golde Meir

TEL AVIV, 29. jan. (UPI) — Izraelska ministrka predsednica Golda Meir je ponovila že znano stališče Izraela, da se edino pogajanja med neposredno zainteresiranimi stranama na Bliznjem vzhodu lahko iztečejo ugodno. Ameriška pobuda za obnovitev plovbe po Sueškem prekopu bo kaj zalegla samo, če bodo ZDA posredovale med obema stranema, ne da bi se tudi neposredno vmešale.

Golda Meir je v intervjuju za vojaško radijsko postajo komentirala notranji položaj v Egiptu, rekla, da je predsednik Sadat sam kriv, ker so v deželi nastali študentski nemiri, zato ker je napovedal, da bo leto 1971 leto odločitve, pa se tega ni držal. »Ko je napočil konec leta in se ni zgodilo nič, tedaj niso mogli več molčati in tako je izbruhnila kriza,« je rekla Golda Meir.

VREME

Oblačno no, vmes se manjša padavine; v notranjosti Slovenije bo snežilo, v Primorju deževalo. Čez dan bo v zahodni Sloveniji le pretežno oblačno. Najnižje nočne temperature bodo od -2 do -7, v Primorju 2, najvišje dnevnne okoli 0, v Primorju 6 stopinj C.

DEVIZNI RAČUNI RASTEJO

Slovenci 62,9 milijona dolarjev

BEOGRAD, 29. jan. (Tanjug) — Po podatkih glavne centralne Narodne banke Jugoslavije so imeli jugoslovanski državljani 31. decembra lani na deviznih računih v naših bankah 523,2 milijona dolarjev. To pa je enkrat več kot 31. decembra leta 1970, ko so imeli na deviznih računih 262,4 milijona dolarjev. Pred štirimi leti oziroma konec leta 1968, pa je bilo na deviznih računih 77,7 milijona dolarjev.

V vseh jugoslovanskih bankah je bilo konec prejšnjega leta 1.106.825 deviznih računov, leto dni prej pa 586.597. Na deviznih računih občanov v slovenskih bankah je bilo 62,9 milijona dolarjev (12%), v BiH 51,7 milijona (10%), v Makedoniji 41,1 milijona (8%), v Hrvaški 205,7 milijona (39%) in v Srbiji 157 milijonov dolarjev (30 odst.).

BACH ZA GLUHE

ZURICH, 29. jan. (AP) — Gluhonemi bodo lahko s svojimi čutili prvi zaznali in občutili glasbo, ko bodo v neki koncertni dvorani v Zürichu poslušali Bachove fuge. Tam bodo namreč postavili nove orgle, prve te vrste na svetu. Orgle so izdelane tako, da pojačajo vibracije, tako da jih lahko občutijo tudi popolnoma gluhi ljudje.

VESOLJSKA TROJKA NA SNEGU

Sobotni weekend so ameriški astronauti z »Apollo 15« preživeli na snegu na Zatrniku: James Irwin (levo) je v lepem slogu prismočal čez zatrniški breg, medtem ko sta bila David Scott (v sredini) in Alfred Worden (desno) tudi na snežnih pobočjih nerazdružljiva prijatelja. Res po je tudi, da sta se James Irwin in David Scott precej bolje znašli med vesoljskimi izleti na Luni kot na snežnih pobočjih Zatrnika.

Foto: EDI SELHAUS

BAKARIĆ NEKOLIKO BOLJE

Bolnik še ni izven nevarnosti

ZAGREB, 29. jan. (Tanjug) — Zdravniški konzilij, ki ga sestavljajo prof. dr. S. Stajner, prof. dr. P. Sokolić in dr. M. Plasaj, je danes izdal naslednje sporočilo o zdravstvenem stanju dr. Vladimira Bakarića, člana predsedstva ZKJ: »V zadnjih 48 urah se je bistveno izboljšalo stanje osnovne bolezni, vendar splošno stanje bolnika še ne daje sklepat, da je izven nevarnosti.«

Bakarić je zbolel takoj po vrnitvi iz Rima za gripo, na kar so nastopile komplikacije na obeh pljučnih krilih.

REKONSTRUKCIJA KANADSKÉ VLADÉ

OTTAWA, 29. jan. (Reuter) — Kanadski premier je sinoči prenosoval vlado. Novi obrambni minister Edgar Benson je bil prej finančni minister, sedanjí finančni minister pa je John Turner, prej minister za pravosodje.

INVESTICIJSKI BIRORI TRBOVLJE IBI

Proizvodnja:
— notranji transport
— livarna
— industrijska elektronika

V RIMU NIČ NOVEGA

London upa v sporazum o Malti

RIM, 29. jan. (Reuter, Tanjug) — V Rimu so se danes nadaljevali britansko-maltiški pogovori o odškodnini za britanska oporišča na Malti. Nič pa ne kaže, da bodo pogajanja danes že pri kraju. Niti britanski obrambni minister lord Carrington niti malteški premier Mintoff nista ničesar izjavila, ko sta prišla na pogovore.

V Londonu upajo, da bo sporazum kljub vsemu dosežen. Ponavljajo pa, da Velika Britanija ne bo popustila in da vstaja pri prejšnji ponudbi glede odškodnine. Verjetno se bodo dogovorili, da bodo malteški vladni takoj izplačali 7 milijonov funtov (namesto zahtevanih 10), letna renta pa naj bi se povečala od dosedanjih 9,5 milijona funtov na približno tisti znesek, ki ga je svoje dni zahteval malteški premier Dom Mintoff. Britanski prispevek v okviru NATO pa bo tako kot prej 5,25 milijona funtov.

Menijo, da bo pristanišče v La Valetti v prihodnje izkoriščala ameriška VI. flota, kar naj bi določil bodoči sporazum, o katerem pravijo, da je bil neki napredek na pogovorih že dosežen.

ADMIRALOVE OCENE

RIM, 29. jan. AFP — Načelnik admiralarne ameriške mornarice je na tiskovni konferenci v Rimu izjavil, da je VI. flota še vedno v veliki premoči nad sovjetskimi ladjevji na Sredozemlju, kljub temu, da je to ladjevje okrepjeno. Po njegovem mnenju bo po morih kmalu plula prva sovjetska letalonosilka.

TIFUS OGROŽA PLIBERK

Zbolelo je že 43 ljudi

MARIBOR, 29. jan. — Kakor sta sporočila uprava javne varnosti in zdravstveni dom Maribor, so ju avstrijski obmejni organi obvestili, da se je v Pliberku v Avstriji pojavila epidemija paratifusa. Po prvih nepopolnih podatkih je tam zbolelo za paratifusom več kot 43 ljudi, medtem ko v Mariboru še niso zabeležili nobenega obolenja. Uprava javne varnosti in zdravstveni dom prosita vse, naj po možnosti ne potujejo v Pliberk, če pa ga morajo, naj se v samem kraju preveč ne zadržujejo.

Ker je izbruhnila epidemija trebušnega tifusa, so koroške zdravstvene oblasti vsa nadaljnega prepovedale vsa javna zbiranja in prireditve v Pliberku. Dve trgovini z živili v Pliberku so zaprli.

JOZE JERMAN

JAHJA OBISOJEN NA SMRT

Sklep „ljudskega sodišča“

KARACI, 29. jan. — Pakistansko ljudsko sodišče, ki ga sestavljajo mladi odvetniki, člani sindikatov in pripadniki raznih političnih strank, je obsodilo na smrt bivšega šefa države generala Jahja Kana in še sedem drugih generalov.

Kakor poroča agencija France Presse, je ta spones potekal pred nagrobnim spomenikom pesnika in filozofa Iqbala.

Bivši predsednik Jahja Kan in bivši načelnik štaba general Hamid, ki so ju člani tega tribunala obsodili na smrt, sta zdaj pod nenehnim nadzorstvom oblasti.

POMPIDOU DOMA

PARIZ, 29. jan. (Reuter) — Francoski predsednik Georges Pompidou, ki je bil štiri dni na obisku v Nigeru in Čadu, se je sinoči vrnil v Pariz.

SNEG METEL POVSOJ

Vreme se bo izboljšalo

LJUBLJANA, 29. jan. — Danes sneži po vsej Sloveniji, na Primorskem pa dežuje. Do 7 je zapadlo že od 1 do 3 centimetre snega, ki pa se sprosti topi. Vremenoslovci napovedujejo izboljšanje vremena, jutri ne bo padavin. Ceste so povsod zasnežene in je zato zimska oprema priporočljiva, obvezna pa za vse, ki potujejo čez mejo. Tovorjake in vlačilce so izločili iz prometa na novomeškem območju, pa tudi med Slovensko Bistrico in Mariborom. Do 13 na ljubljanskem območju na sredo ni bilo niti ene prometne nesreče.

V Mariboru je zapadlo že več kot dva centimetra snega na 29 centimetrov podlage. Ceste pluzijo in posipajo. Kot poroča naš dopisnik Jože Jerman, na cestah ni zastojev niti večjih nesreč. Avtobusi nimajo zamud, pač pa nekateri vlaki.

TOKIO: NAJPREJ ZDA

Fukuda o zunanji politiki

TOKIO, 29. jan. (Reuter, AP) — Japonski zunanji minister Takeo Fukuda je v parlamentu, ko je govoril o zunanji politiki Japonske, dejal, da Japonska daje prednost stikom z ZDA pred stiki s katerekoli drugo državo. Pozval je Kitajsko, naj privoli v neposredna pogajanja z Japonsko o obnovitvi normalnih diplomatskih stikov med državama. To naj bi storili čimprej, saj bi bil to azelo vašen prispevek k stabilnosti vse mednarodne skupnosti. Japonska namerava razviti tudi prijateljske stike s Sovjetsko zvezo. Da pa bi se japonsko-sovjetski odnosi zares stanovno razvijali, je nujno potrebno, da Sovjetska zveza vrne Japonski štiri otoke, ki jih je zasela ob koncu druge svetovne vojne.

Prav tako bi morala Japonska imeti z Zahodno Evropo stesnejše odnose kot kdajkoli, tesno bi morala sodelovati z državami na območju Pacifika in razširiti gospodarsko pomoč Bliznjemu vzhodu, Afriki in Latinski Ameriki.

Japonski trgovinski funkcionarji pravijo, da se bodo februarja začeli kitajsko-japonski pogovori o plačilih v medsebojni trgovini z valutami, močnejšimi od britanskega funta in francoskega franka, namreč z japonskim jenom in kitajskim juanom. Ta predlog bodo japonski trgovinski predstavniki ponudili na pogajanjih v Pekingju. Menijo, da bi tudi dolar slahko igral vlogo v bodočih trgovinskih sporazumih.

Vrednost trgovinske menjave bi po osnutku sporazuma obrabčevali v jeni ali juani po tečaju 135,84 jenov za juan.

KITAJSKA REAKCIJA

HONG KONG, 29. jan. (Reuter) — Kitajska je danes prvič reagirala na Nixonov načrt o miru v Vietnamu. Očiglasno ga je kot novo ameriško prevaro. Današnji pekinški »Žen Min Zi Bao« je v komentarju zapisal: »To je še ena nova sleparija ameriških imperialistov v Južnem Vietnamu in vsej Indokini.«

Od ponedeljka dalje, redno vsak ponedeljek:

DELO-ŠPORT na 6 straneh

Posebno presenečenje: Delo v sodelovanju s Centroturistom prireja OLIMPIJSKO TOMBOLO s 330 dobitki...

VOZNIKOM NITI KAPLJE

Predlog strokovnega sveta zdravnikov AMZJ

ZAGREB, 29. januarja. — Predpise o varnosti prometa je treba spremeniti in prepovedati tudi tistega doslej dovoljenega — 0,5 promile alkohola v krvi. Tako predlaga strokovni svet zdravnikov Avto-moto zveze Jugoslavije, ki je na svoji seji v torek obravnaval predpise o varnosti prometa in probleme zdravstvenega varstva na naših cestah. Zdravniki namreč menijo, da meja 0,5 promile ni nobeno jamstvo, da je to zelo relativna meja.

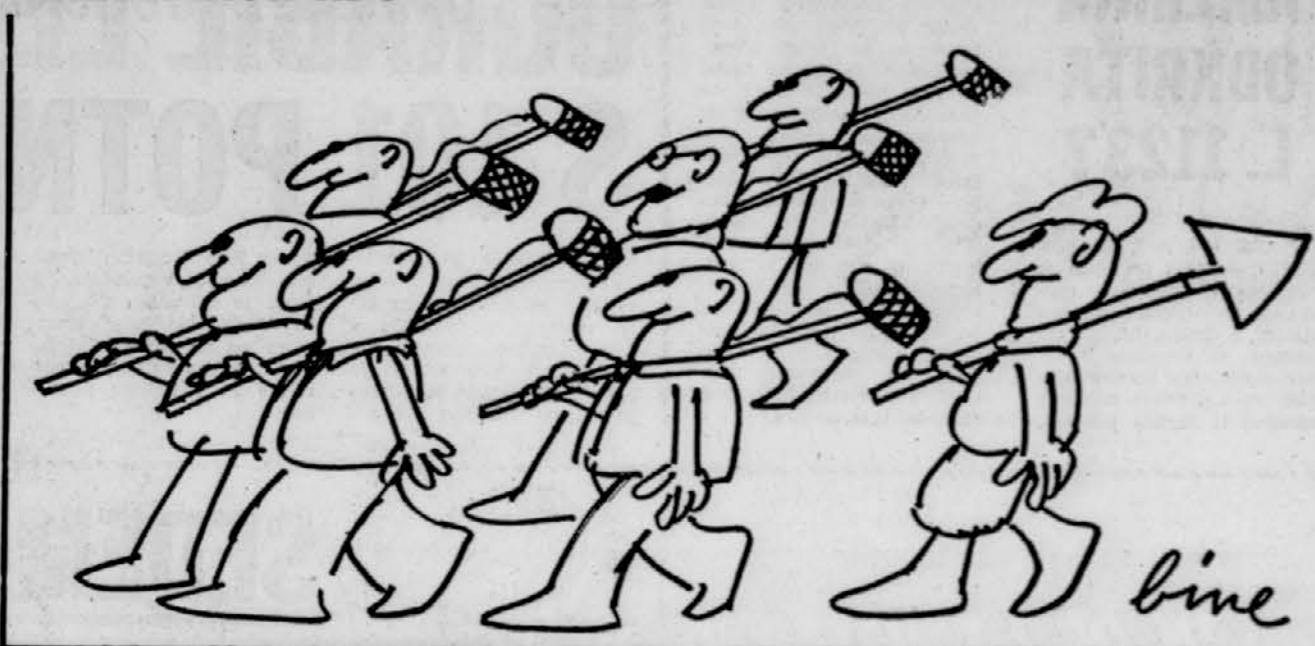
So ljudje, ki jim že precej pogostokrat refleksi, če imajo v krvi samo 0,2 promile, drugim pa refleksi ne odpovedo, če imajo v krvi mnogo večjo količino alkohola. Vse to je

odvisno od splošnega zdravstvenega stanja, od starosti voznika, njegove kondicije in številnih drugih dejavnikov, skraka, to je docela individualno — vnašča, ko ni sposoben hitro reagirati. Prav v takšnem stanju so ljudje povzročili veliko hudih nesreč. Slučaj pa poudarja, da tudi sedanjí predpisi ne dovoljujejo uživati alkohola niti v najmanjših količinah. Zakaj bi torej to dovoljevali voznikom-amaterjem, ki povsem enakopravno in v veliko večjem številu sodelujejo v prometu in ga potencialno tvega tudi ogrožajo?

Strokovni svet zdravnikov Avto-moto zveze Jugoslavije je razpravljal tudi o pomoči ponesrečenim na cestah. Velikokrat se zgodi, da se na kraju hudih nesreč znajdejo po naključju tudi zdravniki, a kljub temu ne morejo pomagati ponesrečenim, ker nimajo s čim. Ustrezna pomoč v prvih trenutkih po nesreči, dokler ne pride rešilni avto (ki pa ga je treba iz različnih vzrokov pogosto dolgo čakati), je izredno važna za ponesrečenčovo življenje. Zato si Avto-moto zveza Jugoslavije prizadeva čimveč svojih članov — zdravnikov opremiti s kompleti sanitetnih potrebščin za prvo pomoč.

Doslej so imeli zdravniki po vsej Jugoslaviji samo 200 takih kompletov, za leto 1972 pa je v načrtu, da jih bodo priskrbeli še 200. Razdelili jih bodo predvsem zdravnikom-kirurgom, članom Avto-moto zveze, piše »Vjesnik«.

BINE: KAKOR KDO

ODGOVORNOST INFORMIRANJA

O časnikih in novinarjih na 2. konferenci ZKJ

OD NASEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 29. jan. — Ob koncu tridnevnega, skoraj nenehnega dela 2. konference ZKJ, v četrtek zvečer, je predsedujoči Veljko Vlahović izrekel priznanje novinarjem listov, radia in televizije iz vse naše države kakor tudi zastopnikom listov in agencij iz tujih držav »za uspešno obveščanje javnosti«. To je bila pravzaprav običajna formalnost, ki so je novinarji navajeni. Bilo jih je skupaj kakih 350, med njimi več kot 120 iz 24 tujih držav. Tuji kolegi so med 2. konferenco spremljali ta izredno pomembni politični dogodke ne samo tako, da so poslušali govore delegatov, ampak tudi tako, da so se neposredno srečevali z našimi uglednimi partijskimi in političnimi voditelji, kot so Stane Dolanc, Kiro Gligorov, Veljko Vlahović, Milka Planinc, Veljko Milatović, Mitja Ribičič, Josip Vrhovec, Jure Bilic in mnogi drugi.

Preraščanje enostranskosti

Vedeti je treba, da so domačo javnost obveščali redno in izbrano in so za to verjetno bili deležni omejenega priznanja. Toda na straneh listov, po radiu in televiziji je bilo mogoče objaviti

le malo od vsega tistega, kar je povedalo 92 delegatov v 20 urah, kolikor je bila skupaj trajala razprava.

Na konferenci so razpravljali tudi o tisku oziroma o sredstvih javnega obveščanja, kot je v »panogah« najpogostje izmenjujejo v političnih dokumentih in političnih govorih. O tem je na konferenci govoril edini delegat iz vrst novinarjev, Milutin Milenković iz RTV Beograd. Rekel je, da je tisto razumljivo in naravno, če si vsi vidni dejavniki družbe in politike prizadevajo pridobiti si ali ustvariti svoja sredstva vplivanja na zavest množice.

To pa odpira tudi obratno smer komuniciranja od baze proti vrhu: češda je bolj se odmiča čas, ko svobodni tisk samo prenaša direktive iz forumov, predstavništev in drugih organov. Milenković je rekel, da smo v zadnjih letih velikot storiili tudi za to, da se odpro viri informacij v družbenopolitičnih organih in da postopno preženemo skrivnost tam, kjer skrivnost ni potrebna. S tem smo se oddaljili od take koncepcije tiska, po kateri naj bi bil ta namenjen za mehanizem prenašanja sklopov »zaprtih družbenih piramid«, da ne bi bilo omejenega vplivanja. Najbolj omejena vredna je ugotovitev tega delegata, da

je treba še marsikaj storiti, če se hočemo še bolj oddaljiti od dezinformacij ali neresničnih, polovičnih informacij, kakaj »samo resnična in vsestranska informacija lahko služi delovnemu človeku v njegovi vsakdanji praksi«.

Nadalje: bolj ko so razviti samoupravni odnosi, manj je možnosti, da bi skupine ali posamezniki manipulirali z množičnimi občili. Najučinkovitejša zdravilo proti dezinformacijam pa ni monopol na obveščanje niti manipuliranje s temi glasili, marveč samostojno kritično politično mnenje občanov, ki imajo pred očmi cilj — in takih je večina — razvijati samoupravni socializem.

Novinarstvo izhodišče: progrm ZKJ

Delegat Milenković je razgrnil tezo, da v sedanjem trenutku oživljamo tendenco, da naj bi družbenopolitični forumi imeli nad redakcijami neposredno nadzorstvo. Zato je pri takšnih težnjah »važno« najti demokratične oblike. Poudaril je, da komunisti pri listih, radiu in televiziji nimajo in niti ne morejo

imeti kakih posebnih programov zasnov, drugačnih od tistih skupnih zasnov, ki jih zahteva zveza komunistov Jugoslavije.

Za novinarje so odgovornost povečuje še po eni plati: zveza novinarjev Jugoslavije je vsem republiškim združenjem priporočila, da na vsako javno izrečeno kritiko, ki leti na novinarja ali redakcijo, takoj reagirajo prek častnih razsodišč.

Pričakovati je, da bodo častna razsodišča tudi imela delo, toda kdor na novinarja ali redakcijo napravi javno kritiko, mora priti na dan tudi z dejstvi, ki so za uspešen postopek potrebna.

Tvorna vez med politiko in tiskom

Tehtno postaja vprašanje: kakšna je političnost naše propagande, pa tudi: kakšna je propagandističnost naše politike?

Sekretar izvršnega komiteja CK ZK Hrvatske Josip Vrhovec, do pred nekaj leti tudi sam novinar in glavni urednik »Vjesnika«, se je na konferenci le bežno dotaknil te teme, rekoč, da je treba preprečiti odtujevanje v sferi prometa: plača, denarja in — informacij. S tem je tisk, vstevši radio in televizijo, obravnavan v nekem smislu tako kot banke in reesporterji, čeprav je manipuliranje s sredstvi obveščanja, dasiravno na prvi pogled sveridno, pogosto za množico ljudi težje kot manipuliranje z odtujenjem denarjem. To manipuliranje namreč povzroča usodne zablode.

Vsi pa si želimo, da bi bilo teh zablod čim manj in da bi vez med politikom in tiskom vplivala na družbeno okolje, da bi bila njen teras in kritika, barometer, pa tudi kazalnik.

ZDRAVKO ILIC

NISO IZVOLILI PRVEGA

**Kragujevac:
spor o novem
županu**

KRAGUJEVAC, 29. jan. — Odborniki občinske skupščine v Kragujevcu so na dveh glasovnih zavrnil kandidata občinske konference SZDL Dobrovoja Simića za predsednika občinske skupščine. Za predsednika so izvolili Borivoja Petrovića, diplomirana ekonomista in dosedanjega načelnika sekretariata za notranje zadeve. Predsednik občinske konference SZDL Dragoslav Krgović je izjavil, da rezultati glasovanja niso bili usmerjeni proti kandidatu Socialistične zveze, saj njegove vredote sploh niso izpolnjevale, ampak proti politiki, ki so jo skupaj dolečile vse občinske družbenopolitične organizacije. Izvršni organi vseh družbenopolitičnih organizacij so ob tem imeli seje, na katerih so menili, da ni nobenih razlogov za spreminjanje dolocene politike. Predsedstvo občinske konference je potem, ko se je Dobrovoje Simić mahvali za kandidaturu, sklenilo, da so izvolitev predsednika občinske skupščine prepusti odbornikom, piše »Borbas«.

TEATRO STABILE V LJUBLJANI

LJUBLJANA, 29. jan. Teatro Stabile iz Trsta bo s dramo Dogodek v mestu Gogi slovenskega avtorja Slavka Gruma gostoval 3. februarja v Kopru, 4. februarja v Mariboru in 5. februarja v Ljubljani. Drami Grumovo delo sta prevedla in italijansko Sergio in Luciana Pahor, za Teatro Stabile pa ga je režiral Francesco Macedonio. Ob zanimivem dogodku, ko prvič v zgodovini naše gledališke kulture, gostuje pri nas tako gledališče s slovenskim delom, bo sekretariat za informacije IS SR Slovenije priredil v torek, 1. februarja, tiskovno konferenco v prostorih Drame SNG, na kateri bodo poleg predstavnikov gostujočega gledališča in naših gledaliških sodelovalcev še predstavniki kulturnega življenja v zamejstvu.

R. VOJK

RAČUNSKI CENTER V EGM

**Tudi za
zunanje
partnerje**

MARIBOR, 29. jan. — Dopolnne je direktor Elektro gospodarstva Maribor Vilja Rode odprl v postopku izid v Vetrinskih ulici elektronski računski center z računalniškim sistemom IBM — 360/25. Center je veljal nekaj čez 12 milijonov dinarjev, od tega so plačali 6,8 milijona dinarjev, preostali del pa so vzeli v najem. V novem centru bodo obdelovali tehnične podatke, investicije, prodajo, pretok energije, proizvodno statistiko, simulacijo razvoja idr.

Sreda pa center samo za EGM Maribor ne bi bil ekonomičen, zato so že iskali zunanje partnerje, to je Zavarovalnico in Kreditno banko Maribor ter Komunalni zavod za socialno zavarovanje.

Kot eno prvih nalog s področja pretokov elektronske energije pripravljajo analizo o gibanju pretokov v SR Sloveniji za šest let nazaj, prav tako pa so v delu priprave programov za evidenco o pretokih elektronske energije za elektrsko gospodarstvo Bosne in Hercegovine.

JOZE JERMAN

PROTI POSKU- SOM OMEJEVA- NJA VLOGE

RAVNE NA KOROŠKEM, 29. jan. — Medobčinski svet ZK za Koroško je pripravil enodnevni seminar za občinske vodstva ZK iz vseh štirih koroških občin.

V razpravi so poudarili, da v zvezi z uresničitvijo akcijskega programa druge konference ZKJ, nastopajo v občinah Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne in Slovenj Gradec spremembe v socialni sestavi ZK. Odločeno bi se morali upreti poskusom izviranja ZK in sklenjenega družbenega življenja.

Na seminarju so govorili član sekretariata CK ZKS Vlado Jančič, član republiškega izvršnega sveta inš. Franc Radevšek in delegat druge konference ZKJ Milan Zafostnik.

M. L.

ŠE AGENS: AGENS

**Pojasnjuje odvetnik
Dušan Ražem**

Dne 28. februarja 1971 je bil v »Delu« objavljen članek z naslovom »AGENS: AGENS« in s podnaslovom »Ljubljansko podjetje toži celjskega soimenjaka«. V članku je bilo med drugim navedeno, da ljubljansko podjetje »Agens«, katerega sem zastopal, toži celjski »Agens« (poslovno združenje za obrt, gostinstvo in komunalo Celje) na neveljavnost firme zaradi enakega naziva »Agens«.

O tožbi je bilo v navedenem članku napisano, kot da bi bila neutemeljena, češ, da gre za dve različni delovni organizaciji iz docela različnim poslovnim predmetom, ki sta ga obe organizaciji registrirali pri dveh različnih gospodarskih sodiščih. Zaradi takšnih in drugih nepravilnih trditve in zaradi pravičnega obveščanja javnosti, glasi se kar je bilo ob zaključku navedenega članka napovedano, da »bo o sporu odločalo gospodarsko sodišče v Ljubljani ter častno razsodišče slovenske gospodarske zbornice, bi rad na kratko sporodil potek tega spora«.

Višje gospodarsko sodišče v Ljubljani je s sodbjo z dne 17. 3. 1971 P 781/70-14 tožbenemu zahtevku ljubljanskega

»Agensa« ugodilo in razsodilo, da se tako polna kot skrajšana firma tožene stranke — celjskega »Agensa« v tistem delu, ki nosi naziv »Agens« izvečeta za neveljavni in je tožena stranka dolžna imenovati izbris tega dela firme iz Registra gospodarskih organizacij in zavodov pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Celju. Zoper to sodbo se je celjski »Agens« pritožil na Vrhovno gospodarsko sodišče v Beogradu, katero pa je s sodbjo z dne 11. 11. 1971, Sl. 932/71, ki sem jo prejel 12. 1. 1972, pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo in potrdilo sodbo Višjega gospodarskega sodišča v Ljubljani. Tako je torej ta gospodarski spor pravomočno končan v korist ljubljanskega »Agensa«.

PRAKSA IN RECEPT

Kdo vse je oškodovan v Jugotekstilu?

»Vsaka država se mora zavarovati, mora imeti določen red. Na ozemlju ene države mora veljati približno enaka politika. Z vsa odgovornostjo si upam trditi, da je bilo tega, kar je napravil Jugotekstil, v Jugoslaviji sto in sto primerov pa ni nihče ukrepal.«

Denar naj oškodovanim vrnejo

Tako je dejal na zadnji seji CK ZKS Franc Urevc in nadaljeval, da, žal, kolektiv Jugotekstila ne bo čutil kazni, ker si je nabral ogromno denarja, so si jih z žulji in z vestnim delom ustvarjale slovenske tekstilne delavke.

»Če me kdo vpraša, sem sicer za red, toda lahko bi iz tega denarja ugradili bolnišnico ali kaj podobnega, predvsem pa naj se obremenijo tiste, ki so naredili prekršek. Zaradi dveh milijard ni ogrožen nacionalni interes, mislim, da bi lahko drugače in učinkoviteje uredili stvari pa tudi v ostali Jugoslaviji zahtevali red.«

Vrsta prekrškov ni opravičilo

Vinko Hafner je polemiziral z Urevcem. Vprašal je, ali se da preceniti, za koliko je pri vseh dveh milijardah oškodovanih tudi delavcev zunaj Slovenije, v podjetjih, s katerimi ima Jugotekstil posle. Tudi če je takih prekrškov v Jugoslaviji na stotine,

Prerazporejanje

Jugotekstil si je nabral akumulacijo iz trgovanja s slovensko tekstilno industrijo, je na Hafnerjeve besede dejal Franc Urevc. »Naše podjetje je pred tremi leti precej poslovalo z Jugotekstilom, a je zaradi njegovih metod prenehalo sodelovati z njim, ker smo bili slučajno tako močni, da smo to lahko naredili. Cela vrsta tovarn tega ne more.« Urevc je nato še dejal: »Če bo sledila kazenska sankcija, potem bo odgovornost drugačna. Poudarjam pa še enkrat, da zaradi prekrška samega nihče v Jugotekstilu ne bo dobil niti za petdeset par manjšega osebnega dohodka. Jezi jih edino pisanje po časopisih, a so se, po pripovedih sodeč, tovariši že pred meseci malo razporedili. Eden bo šel za zastopnika v Svico, drugi na Dunaj...« da se še sasi svremenijo. Zavzemam se torej za pravično kazen za tistega, ki jo zasluži.«

Koristen recept

S tem ko je Vinko Hafner dejal, da niti sto in sto tisoč enakih prekrškov ne more biti opravičilo za dejanja in za popuščanje, se je po našem mnenju neposredno lotil nevarne čeri, ki nas marsikdaj — čeprav se tega vse prenamo zavedamo — ovira na poti napredka, nas pušča v slepi ulici in povzroča kaos tako imenovano in tolikokrat obžalovano ne-moč. Namreč, to večno sklicevanje na »splošno jugoslovansko prakso«, na malodušno in slebobavno reagiranje

na družbeno škodljive pojave, češ kaj pa lahko naredimo, ko pa je spovsode tako — vse to je postalo na moč podobno nekakšni naležljivi, a zelo nevarni in zahrbtni bolezni.

Prav zato velja Hafnerjevo misel vzeti kot koristen recept za zdravilo te bolezni. Namreč: kjerkoli se pojavijo nepravilnosti, je treba konkretno ukrepati v konkretnem primeru, ne pa se ozirati po bližnji in daljni okolici in iskati opravičila za nepravilnosti v različnih primerjavah.

Navsezadnje bodo morali vleči tudi zgledi odločnega ukrepanja.

MARKO JAKSE

VRNITEV

K IDEALOM NOV

REKA, 29. jan. (Tanjug) — »Skele v Karadjordjevu in 23. seje CK ZK Hrvatske smo pozdravili kot vrhunski ideolom, za katere smo se opredelili že v času začetka boja delavskega razreda in zmetov v Istri, v času fašistične okupacije in med narodnoosvobodilnim bojem. To so v intervjuju, ki ga danes objavlja reški Novi list, povedali funkcionarji italijanske umije za Istro in Reko: podpredsednik Feruccio Glavina, sekretar Corrado Illiassi in člana predsedstva Aldo Bresan in Luciano Gauricini.

KITAJSKO POSO- JILU ČILU

SANTIAGO, 29. jan. (Upi) LR Kitajske je dala Čilu 70 milijonov dolarjev kredita. To je sinoli na tiskovni konferenci pred odhodom v Pariz povedal zunanji minister Clodomiro Almeida. O podrobnostih ni govoril, pripomnil pa je, da je bila Kitajska med socialističnimi državami, ki je ponudila Čilu finančno pomoč v sedanjih gospodarskih krizi.

Čile in LR Kitajske sta navezala diplomatske stike januarja 1970, dva meseca po izvolitvi novega predsednika Salvadora Allendea.

LETALONOSILKA ZA ŽVEČILNI GUMI

Britanska admiralska opereta

OD NASEGA LONDONSKEGA DOPISNIKA

LONDON, 29. jan. — Operetna operacija v starem slogu topnjač, ki jo je ta teden zaigrala britanska admiralteta, je v prvem hipu osupnila politične kroge v Londonu in po vsej verjetnosti tudi »civilni del« britanske vlade, toda konec tedna se je zadeva razbistrila.

Sredi tedna so londonski veterani s kričnimi naslovi objavili novice, da letalonosilka »Ark Royals«, največja plovna enota britanske vojne mornarice, dve fregati in rušilec, oborožen z dirgalnimi izstrelki, plovejo proti Karibom. To se je zgodilo po ne potrjenih poročilih, da se gvatemalske čete »koncentrirajo na meji z Britanskim Hondurasom«.

Dalje se je zvedelo, da je drugi bataljon grenadirske garde že v Hondurasu, da bi sodeloval pri manevrih v skladu z raznimi obrambnimi načrti, ki bodo trajali ves februar. Sporodili so tudi, da letala RAF prevažajo na Karibsko območje 3000 moč XXXIV. zračne brigade, ki se bodo pridružili novim ladjam na manevrih. Ti manevri so bili po izjavi obrambnega ministrstva že prej v načrtu. Foreign Office je suho izjavil, da ne ve nič o kakik koncentracijah gvatemalskih čet na meji z Britanskim Hondurasom. Medtem pa sta gvatemalski predsednik in njegov

obrambni minister izjavila, da je to »svetovno dejanje« naperjeno proti Gvatemali.

Izžvečena »sovražnost«

Resnejši časopisi, kakor na primer »Times«, so pisali, da je vsa zadeva nekoliko zavit v skrivnost, kot Foreign Office ni potrdil, da bi se okrog Hondurasu pletlo kaj mračnega. Spor med Gvatemalo in Hondurasom traja že od leta 1859, ko so Gvatemalci s pogodbo priznali neodvisnost Hondurasu, če jim Britanci dovolijo prehod čez hondurasko ozemlje. Tudi v zadnjih letih so bili odnosi med tema dvema državama Srednje Amerike pogostokrat napeti, toda v Londonu niso nikoli resno računali na to, da bi Gvatemala poskušala z vojsko vdreti v Britanski Honduras, kjer raste drevo sapotilla, iz katerega pridelujejo mlečnat sok čiele. Iz tega soka izdelujejo žvečilni gumi. Obrabci čiele živijo tako

bedno — je zapisal nek novinar — da bi tenkočutni ljudje po svetu nehal izvečati žvečilni gumi, da bi vedeli, kako izkoriščani so ti ljudje.

Toda skrivnost koncentracije britanske pomorske in letalske moči v Hondurasu in v njegovi okolici je zdaj verjetno razjasnjena. Morda ni naključje, da se je admiralteta skupaj z obrambnim ministrom odločila poslati še edino preostalo britansko letalonosilko v aktivni službi na Karibe v trenutku, ko letalonosilka »Eagles« zapušta Portsmouth, da bi jo prodali kot staro železo. Za letalonosilko »Eagles« so pred nekaj leti izdali 30 milijonov funtov, da bi jo modernizirali. Kaže, da so se domisleli admirali in vrhovi v obrambnem ministstvu domislili, da bi bilo pametno, če bi na tak način dokazali britanski javnosti, da Britanija še vedno potrebuje letalonosilko — če tudi ali vsaj samo za obrambo britanskih interesov žvečilnega guma.

BOZIDAR FAHOR

**nakup počitniških stanovanj
v novem zimsko turističnem
centru črni vrh nad idrijo**

**ugodna lokacija v trnovskem
gozdu, urejena smučišča,
zimska in letna sezona**

informacije

**projektivni biro
studio
slavnik**

izola pitonijeva
tel 71-233, 71-368

V maju 1972 bo izšla druga dopolnjena izdaja
»Fotomonografije TITO«
v slovenščini.

Zaradi velikega povpraševanja bo knjiga matianje-
na tudi v srbskem (cirilica), makedonskem, alban-
skem, francoskem, nemškem, angleškem in ital-
janskem jeziku.

Prednaročniška cena je 260, v prodaji 300 din.

Naročila sprejema »PARTIZANSKA KNJIGA«, Ljub-
ljana, Vodnikova 43.

PROTEST ROJEVA POTRES

Študentsko gibanje je precej razgibalo egiptovsko javnost

Najbrž je bil samo slučaj, da so kairski študenti sprožili svoje protestno gibanje zoper novo Sidkijevo vlado in zoper Sadatovo odlašanje z bližnjem rešitvijo ravno na obletnico Naserjevega rojstva, 15. januarja, in da se je njihov upor devet dni kasneje končal ravno na mestu, kjer naj bi nekdo stal Naserjev spomenik, na trgu Tahrir, v srditem spopadu s policijo.

Študenti namreč svojega gibanja niso v ničemer združevali z Naserjevo osebnostjo, četudi jih je sindikat novinarjev proglasil za »prave patriote, ki delujejo v duhu velikih idealov Naserja, čigar zvesti dediči so predsedniki študentskega gibanja«. Ampak egiptovski študenti najbrž se niso pozabili, da je Naser neusmiljeno obračunal z njihovimi tovariši pred tremi leti v Kairu in Aleksandriji, ko je obležalo na ulici nekaj desetih žrtev.

Sadat desno, Naser levo

Res pa je, da je Naser v Egiptu še vedno nenehno prisoten. Po vseh javnih prostorih vidimo dve sliki: Sadatovo in Naserjevo. Naser na levi, Sadat na desni. In tik pred Novim letom so po kairskih ulicah prodajali velike stenske koledarje z naslovno barvno sliko Sadata in Naserja. Na enih koledarjih je bil Sadat, na drugih Naser. Egiptovski čas bosta, kot kaže, to leto merila še oba.

Toda primerjave med njima so nemogoče in Sadat sum se je potrudil, da bi jih čim bolj izbrisal iz zavesti ljudi, s tem ko je načrtno spodbujal korenine najprijavljivejših predstavnikov nekdanje oblasti in s tem ko je uveljavljal svoja »viri velika načelca: spoštovanje, islamskih tradicij, kot podlaga vsej zakonodaji, spoštovanje zakona in s tem povezane policijske oblike zadrževanja, odprava birokracije,

ki se je razpasla na vseh področjih družbenega življenja. Hkrati pa je moral Sadat razširiti bazo družbe, če je hotel praktično uresničiti svoj načrt demokratizacije oziroma liberalizacije Egipta. In razširil jo je čez okvir pet osnovnih skupin, ki so v Naserjevem času tvorile jedro arabske socialistične unije: delavstvo, kmetje, vojska, intelektualci in nacionalistična buržoazija.

Razširitev družbene baze

Sadat je razširil bazo družbe tako na levi kot na desni. Na levi je sprejel na vplivne položaje v ASU in sindikatih številne nekdanje egiptovske komuniste, ki so v času Naserja preživeli, več let v ječi in ki so, razbiti v neenotne posameznike, izgubili malo ali vso težo svoje moči; ki pa so, kadar potrebuje učinkovite pomoči iz Sovjetske zveze. Tako je v 200-članski CK ASU zdaj 10 marksistov.

Na desni strani je Sadat razširil bazo družbe z večjimi koncesijami domači buržoaziji, ki obvladuje malo industrijo, vso domačo in dobršen del tuje trgovine in ki je precej močna tudi na egiptovskem podeželju, kjer je 48 odstotkov vse obdelovalne zemlje v rokah šestih odstotkov premožnejših posestnikov (ti so v zadnjih volitvah dobili 24 od 25 vodilnih mest v egiptovskih provincih). Bur-

žoazija ima Sadata za »svoje« in ga gleda in prav tako ga imajo po vsej verjetnosti za svojega tudi muslimanski bratje, fanatična verska sekta, ki jo je Naser leta 1954 in 1965 neusmiljeno razgal, pa je vedno znova oživljala, najprej s pomočjo saudskih vladarjev Ibn Sauda in Fejsala, v zadnjem času pa s pomočjo Gadafija, libijskega vitezja islama. Lani je Sadat, ki je bil v petdesetih letih sam član te sekte, izpustil iz ječe vse pod Naserjem zaprte muslimanske brate in jih povabil, da se po zgledu marksistov vključijo kot posamezniki v razne sfere oblasti.

Nevarnost prihaja z desne

In ravno od tod, z desne, se Sadatu obeta, kot pravijo, največja nevarnost. Muslimanski bratje so kaj kmalu pokazali svojo moč. Dosegli so med drugim, da so iz televizijskega programa izbrisali »popolne oddaje. Strožji verski toni so jeli zveneti tudi na drugih področjih egiptovskega vsakdanjega življenja. Muslimanski bratje so spetno izbrisali tudi zadržani študentski protest in se brez obzira lotili vseh levo usmerjenih študentov. Ko je Sadat spregovoril o stitih silah, ki so botrovale študentskemu gibanju, je najbrž mislil na Palestince (med 200.000 egiptovskih študentov je namreč 12.000 Palestincev). Res pa je,

da so se med študenti najbolj odločno zavzemali za sveto vojno proti Izraelu ravno muslimanski bratje, za katerimi stoji njihov novi vzor, polkovnik Gadafi.

Študentski protest so za zdaj prekinili bajramski prazniki in 25-dnevne študentske počitnice. Toda že pred tem so študentje napovedovali, da se bo njihovo gibanje nadaljevalo tudi po počitnicah, vse do tistega, dokler jim Sadat ne odgovori na njihova konkretna vprašanja. Prav zato je najbrž Sadat zadnji dan, ko se je še zdelo, da se bo študenti mirno razšli po domovih, ukazal policiji, da je zasedla kairsko univerzo ter s tem preselila protest na katarske ulice, kjer je prišlo do spopadov. Med temi spopadi študentje niso skoparili z očitki in posmehi na rovaš Sadata: »Sadat, kdaj se boš odločil odločiti na odločno leto?»

Študentska rokavica

Po tistem, ko je Sadat z uničenjem »majske zarote« dosegel zeno svoje moči, je njegova priljubljenost, po mnenju tujih opazovalcev v Kairu, čedalje bolj upadala, bolj ko so se zapletali v protislovne izjave o rešitvi bližnjem rešitvi. Svojo priljubljenost je očitno dosegel ravno v tem zadnjem času, ko se je za preostanek odločilnega trenutka izgovarjal na indijske-pakistanke vojno in na sovjetsko zavezanost z njo. In potem so mu študenti javno vneli v obraz rokavico, ob očitnem odobravanju drugih slojev prebivalstva, predvsem iz vrst tistih mladih vojakov in oficirjev, ki že predhodno čakajo v sušnih okoliščinah, stih stanja vne vojna, ne miru, ali vojna in zmagi — ali trden mir.

Vse se zdi, da bo Sadat slej ko prej moral v vojno in se iz nje vrniti kot »osvoboditelj Sinaja«. Če bo hotel obdržati svoj ugled, toda v kakšno vojno? Vsejudska, z mobilizacijo celotne notranje fronte, bi lahko prerasla v socialno revolucijo, ki jo čedalje bolj spodbujajo razredni boj (kar dokazujejo zadnje delavske stavke). Klasična vojna, ki bi jo vodila samo okrepjena vojska, bi lahko privedla do vojaškega udara. Sadat si najbrž ne želi ne ene ne druge.

Nacionalna enotnost, za katero si je egiptovski predsednik toliko prizadeval, je v zadnjem času doživela nevarne razpoke. Dosegli je Sadat spetno krpal z novim in novim ustvarjanjem vojne nepotnosti. Zdjaj bo moral poslati nove voze.

Študentski protest je, kot kaže, rodil potres, katerega presiljaj se še niso umirili; in najbrž jih bo čutili še precej časa.

TIT DOBERSEK

CUMMINGS: UDOBNA REŠITEV

»Gospodje, zrak na Zemlji je tak, da ga ni moč več vdihavati, voda je neplina in vse ribe so že poginile... Najbrž bomo morali ustanoviti odbor, ki bo o tem razmišljal.«
»The Guardian,« London

TELEVIZIJA DUŠI TISK

„Paris - Jour“ je ugasnil, številni drugi listi pa so ogroženi

PARIZ, januarja — »Paris-Jour«, eden od najbolj znanih pariških bulvar-skih dnevnikov, je na smrtni postelji. Pravzaprav je že klinično mrtev, vendar se še vedno trudi, da bi ga obudili k življenju — najbrž zaman. »Sobratje« — ime, ki velja v Franciji za novinarje pa tudi za časopise — bodo počastili njegov spomin v torek z enodnevno stavko. Pariz bo 24 ur brez časopisov in praktično tudi brez radija in televizije. To naj bi bilo živo opozorilo, da je dnevni tisk v resni krizi.

»Paris-Jour« je bil edini pariški dnevnik, ki je prikazoval svet v barvah. Pravilo, da ga je prav to pokopalo. Morda je to res, vsekakor je za pariškega bralca svet skozi dnevni tisk, zdaj je še črna-bel.

Magični zaslon

Televizija pa se med tem bohoti v vedno lepših barvah. Vse več razlogov se vdaja njenemu magičnemu pogledu. Vse več ljudi preždi večer za večerom pred tem čudnim go-stom, ki streže s pisano, če že ne bogato mešanico, vse bolj zadržano z reklamo. To je pariški listov grob. Kot povsod po svetu, tudi v Parizu tisk pohaja sapa v tekmovalstvu s televizijo. Pa ne zato, ker bi bil televizijski ekran toliko boljši in privlačnejši. Za francosko televizijo bi lahko trdili prej nasprotno — zlasti se, ker je praktično pod vladno kontrolo — marveč, predvsem zato, ker vsrkava vse več reklame. Listom ne manjka samo bralcev, manjka jim predvsem oglasov.

Časopisi brez oglasov

»Pred leti smo imeli v časopisju tudi po trideset do štirideset odstotkov prostora za polnjenega z oglasi, zdaj je kvečjemu še 15 odstotkov«, je vzdihnil kolega iz »Le Parisien Libéré« in vendar je to list z naklado preko 700.000 izvodov. Tudi »Paris-Jour« je sodil v to kategorijo. Ta go-listični »listič« se ni mogel hvaliti s tem, da bralstvo vzgaja. Sicer pa po tem niti ni stremel. Ponujal je poceni, kričeče blago in vsak dan je to list v promet okoli 250.000 izvodov. To ni slajmo, ni pa katastrofalno. Toda madame Simone del Duca, žena italijanskega antičarja, ki je leta 1932 pribežal v Pariz in je 27 let pozneje ustanovil »Paris-Jour«, je hotela listu zvečati naklado z lepšimi barvami, a novi, sodobni in dragi stroji so prinesli samo izgubo. Madame del Duca je odpuštila 33 ljudi iz uredništva

in ko so jih ostali podprli s stavko, je »Paris-Jour« preprosto ukinila.

Dobiček le »Le Monde«

S podobnimi težavami se ubada vse pariški dnevni tisk. Po osvojitvi je bilo v Parizu 32 dnevnikov, danes jih je le še devet in še tem gre vedno slabše. Od velikih političnih dnevnikov je imel le »Le Monde« pozitivno bilanco, medtem ko so vsi drugi delali z izgubo. »Le Monde«, ki si zvišuje naklado s tradicionalno naklado, je tudi edini pariški dnevnik, ki precepiš del naklade prodaja v tujini — blizu 20 odstotkov (številu prodanih izvodov se giblje med 350 in 400.000 dnevno). Toda »Le Monde« ne objavi niti ene fotografije, razen v oglasih. A medtem ko je to pri »Le Monde« že tradicija (tu je »seveda tudi varčevanje«), je pri nekaterih drugih listih to absolutna nujna. Neodvisni levi

»Combate« si ne more privoščiti fotografij in tudi politični »Nations« postreže z njimi le ob praznikih.

Novinarska stavka

Pariški novinarji hočejo v torek s stavko glasno opozoriti na svoje težave. Vlada je sicer pred kratkim namenila dnevniku tisku skromno podporo in imenovala je posebno komisijo, ki bo nadalje proučevala ta problem. Toda dnevnik odlašajo miloščno in zahtevajo sistemsko olajšavo, ki jim omogoči obstoj, a jim ne bi hkrati omejevala svobode. Toda tudi ta napovedana akcija, ki so se ji iz solidarnosti pridružili novinarji iz radija in televizije, bo potekala v senci stalnega konflikta: sindikati so namreč privolili v to, da bosta radio in televizija tudi med stavko zagotavljali minimalen informativni program. Komentar »Monde« je ob tem sarkastično zapisal: »Z ničemer ne bi mogli bolj učinkovito pospešiti propadanja dnevnega časopisa, ki ima zaradi radija in televizije že tako večstransko škodo. Ta grenka misel vsekakor ni prazna, zakaj če imata radio in televizija običajno relativno premoč, bosta imela ta dan absolutni monopol.«
ANDREJ NOVAK

Francoskemu predsedniku se ne bo težko sporazumeti s svojimi afriškimi gostitelji v Niameyu in Fort Lamyju — tako v Digru kot v Čadu je uradni jezik francoski. Pač pa se Georges Pompidou boji, da se bo čedalje težje sporazumeval v francosini — s Francozi. V zadnjih letih se je v francosino »sprilazilo« sorazmerno precej angleških besed. Kampanja proti temu »franglaisu«, ki se je vgnedil zlasti v poslovnih in političnih krogih, v tisku in pri tisku, ki hočejo biti »la mode«, je dosegla, da je uradni list objavil odlok predsednika vlade Chabana Delmasa. Odlok določa, da bodo ustanovili posebne vladne stermnološke komisije, ki bodo počistile iz uradne francosine vse angleške vsiljivke in jih nadomestile s francoskimi izrazi.

Toda nad tem, ko francosčina doma dobiva blizo do čistokrvnosti, se ji v EGS obetajo slabši časi. Zdjaj, ko so »skorakoli« Angleži, Irci in Skandinavci, ki tudi raje uporabljajo angleščino kot francosino, bodo najbrž dvignile glave tudi tiste stare članice skupnosti, ki so se doslej le za tihem ogrevale za angleščino. Ne samo Nemci in Nizozemci, tudi sosede Italijani kažejo francoskimi hrbet — tako je pokazala nedavna anketa.

Pogajanja med predstavniki desetih evropskih držav o razširitvi Evropske gospodarske skupnosti (na sedanjih deset članic) so v celoti trajala več kot tisoč ur. Dostikrat so se pogovarjali v pozne nočne ure, desetkrat pa do treh zjutraj. Rekord v nočnem delu so dosegli funkcionarji, izvedenci, pravniki in tiskarji, ko so v osmih jezikih (angleščini, nemščini, francoskino, italijanščini in nizozemščini) pripravljali dokumente o sprejetju v EGS in razne dodatne listine, vsega skupaj kakšnih 7.340 strani.

Francoski tednik »Le Canard enchaîné« je drgnil oblake prahu, ko je objavil fotokopije darčnih prijav premiera Chabana Delmasa. Po teh baje neizpodbitnih dokazih se vidi, da Chaban-Delmas še štiri leta ni plačal niti francoske davke. Prej je omenjeni list napadel premiera novembra lani, ko je objavil novico, da Chaban-Delmas ni napovedal davka za leto 1971; zdaj pa se je ta »sodsodba« razširila za obdobje od 1967 do 1970. Chaban-Delmas je najprej molčal, zdaj pa se je le oglašil. Povedal je, da s tem, ko ni plačal davkov, ni prekršil zakonov. Sicer zelo zapleteno francoski darčni sistem je namreč takšen, da je zelo neusmiljen s ljudmi, ki dobivajo plačo in blag iz industrije ali veleposredstva. Chaban-Delmas ima velika posestva, delnice in nepremičnine, davkom pa se je izognil. Na splošno jezo navadnih davkoplačevalcev, seveda.

Skupina mladih ameriških pisateljev temne polti je nastala iz zgodovino trpljenja ameriških črncev — na kolerdarju. Njihov ukrep je bil premišljen: »Koledar pogledate večkrat na dan, knjigo pa odložite na polico, brž ko je kupine, se pravi, da je ne preberete.«

INDUSTRIJA
GUMIJEVIH, USNJNIH IN
KEMIČNIH IZDELKOV

Sava
KRANJ

DIPLOMIANEGA ELEKTROINŽENIRJA ZA ŠIBKI TOK

smeri — industrijska elektronika
ki je pripravljen zasedati prosto delovno mesto
VODJE ŠIBKOPOTNIH NAPRAV IN INSTALACIJ

POGOJI:
— uspešno končan visokošolski študij
— odsluženi vojaški rok
— znanje nemškega jezika

Pri izbiri bodo imeli prednost kandidati s prakso pri vzdrževanju industrijskih elektronskih naprav in instrumentov.
Začetnikom nudimo možnost izpopolnitve v tujini.
Nastop dela mogoč takoj ali po dogovoru.

Pismene prijave sprejema kadrovska služba podjetja najkasneje do 8. 2. 1972.
830

Ce bo držalo, da smo z OF in partizanstvom dejansko iznašli samoupravljanje, in sicer na vseh »ravnih« socialnega in nacionalnega življenja, potem bo držalo tudi to, da danes SZDL zlepa ne moremo ločevati od samoupravljanja ali narobe. Ko pravim SZDL, imam v mislih predvsem dejavno in delovnih, političnih ali družbenih organizacijah delujoče delovno ljudstvo.

Gre torej za nekaj, kar bo še dolgo na dnevnem redu našega političnega zanimanja — zato bi rad zapisal nekaj izkušenj, ki sem si jih nabral v Zvezi. Videli smo marsikaj in se spoznali z mnogimi organizacijami — med njimi je bilo včasih kar po nekaj desetletij časovne razlike. Sčasoma sem dobil veliko več zaupanja in resnično moč te organizacije, čeravno tudi dotlej nisem bil brez dobrih izkušenj.

Eno je SZDL, kakor je zapisana, drugo je njeno dejansko življenje, dejanska ljudskost, dejanska prisotnost v družbenem življenju in vplivanje. Seveda ne prelagam, da naj ločujemo načela od prakse, pač pa pri poudarjanju, da je v življenju to dvojje iz najrazličnejših razlogov dostikrat hudo naraven.

Pravino, da bi se v neki morali slišati najrazličnejši glasovi, v neki naj bi občeli imeli pravico in dolžnost povedati svoje — in ne samo povedati. Zakaj teh glasov marsikdo se ni slišati dovolj ali pa slyho ne? In če se že zaslišijo,

zakaj se pozneje porazgubijo ali utišajo? Zakaj je njihov glas — tudi če je kvač izredno svašč — manj slišati, če še ni naravnost glas vpljočega v puščavi? Zakaj je v njej manj spopadov načelne in praktične narave kot drugod? Zakaj ji je dosti bolj kot Zvezi komunistov ali predstavniškim organom oziroma njihovim izvršnim telesom prizaneseo s političnimi pritiski?

Nekaj časa mine, preden to doženeš. Ko doženeš, spoznaš, da je temeljna resnica kaj preprosta. Pri tem naj odštejem vse tiste, ki imajo SZDL za družbeni okrasek, za nujno zlo, za demokratično obsedenost, za družbo, ki naj ima na skrbi proslave in praznovanja — vseh teh pa nisem srečal malo. Omenjena preprosta resnica bi se lahko glasila takole: Premalo vpliva na spremembe, zlasti na skokovite. Premalo na gmo-tno in kadrovske politike. Premalo je oblastna. Premalo je oblast — oziroma noče taka niti biti. Preveč je pribedaščiše drugorazrednih zdelov in »kadrov«.

Ko smo pred časom organizirali po vsej Jugoslaviji razpravo o SZDL (ta-krat je v Sloveniji nastal dokument »SZDL danes«, ki je po vsej državi doživel izreden sprejem), so nam občani dali to vedeti tako, da so svoji organizaciji očitali počasnost, obrobnost, starokopitnost, predvsem pa nevlivnost in neukinkovitost. Ni, da bi bili človek

ne dal v marsičem prav. Kdor je namreč želel kaj urediti, zlasti HITRO HITRO, je moral pritisniti ali na oblast (po navadi izvršno) ali na Zvezo komunistov oziroma na njuna vodstva ali celo posameznike, ki so v njej držali ključne od vrat kraljevstva čemljanskega. NALICA — če je ni, se narodi — pa poganja, leti po žilah vsakršne birokracije. Morebiti bo kdo ugovarjal, da pripovedujem, kako je bilo nekoč. Prav ima. Samo da je nekoč kljub vse-mu še tudi večeraj in danes. Treba se je samo spomniti, za kakšne pritisk npr. na Zvezo (in ne samo na Zvezo) je šlo. Vsi so bili krščeni z blagoslovljeno vodo resničnih potreb (o tem ne gre dvomiti). Potrebujemo sredstva za industrijo, za kmetijstvo, za znanost, za nerazvitost, za državne fil-me, za ladje, avtomobile, za razvitost, za umetna gnojila, predvsem, turizem, mleko, tisk, tobak itd. V ospre-

BENO ZUPANČIČ SOCIALISTIČNA ZVEZA

Berilo za vsakdanjo (politično) rabo - 13

dju so bili in ostali (trenu-tu se še niso čisto znašli zaradi ustavnih sprememb) zahtevki za naložena sredstva. Če si si jih priborili, si poleg občutka, da si dobil ne samo svoje nazaj, ampak še nekaj malega zraven, imel predvsem manj sitno-sti s svojim ljudstvom ali delavskim razredom — sredstva so se mu lahko odteju-ovala tudi v imenu širših jugoslovanskih interesov (kar je bilo dostikrat res, včasoma pa ne). Zato je bila SZDL take vrste težav marsikdaj in marsikje osvobo-jejena, kakor je država tu-di sicer in kaj prida vzne-mirjala s svojimi čisto državnijskimi skrbmi iz območja državne varnosti, obrambe (dokler se ni uveljavila za-misel o vsesplošni vojni), o nekaterih rečeh zunanje politike itn.

Moral si se vpraševati: Kaj storiti glede vsega ti-stega, kar ni in ne more biti stvar — vsaj operativno — ne o »organizaciji«, ka-

kršna je SZDL? In kaj gle-de vsega tistega, o čemer ob-čani upravičeno mislijo, da ne deluje? Občani so trdili, da njihova stališča kratko in malo ne pridejo do ti-stih, ki odločajo, da niti s pomočjo odbornikov, de-legatov, poslancev, itd., niti s pomočjo svoje politične organizacije ne pridejo do-volj do besede. Seveda vem, da iz različnih razlogov mnogokrat sploh ni tako, kot mislijo, res pa je, da so ljudje bili (in so še) ta-kega prepričanja.

Praktični odgovori na ta-ka vprašanja so bili v na-predajoči politični praksi različni. Vse več je bilo npr. javnih razprav, kar pa se je doslej poročilo samo deloma. Res je več slišati glasov tudi od spodaj nav-zgor, manj pa tega, da bi javna razprava spreminila predloge. Med drugim za-ri pomanjkanja demokratič-nih tradicij, hierarhičnih po-nadkov in sistemov, zaradi tega, ker ob mnogih razli-

lih mnenjih najlaže spetješ, kar si se namenili, zlasti če postopki niso natanko dognani in vesepovod ena-ko spoštovani. Veliko dobrih namer te vrste je šlo po go-be zaradi pomanjkljive organiziranosti in obveščeno-sti ali pomanjkanja gmo-tnih in tehničnih sredstev — organizacije SZDL so do-stikrat pravi praveci občins-ki reveži. Poleg tega se je pokazalo — sprito navdu-šenju predlogov, naj se ta-ko rekoč sleherni zakon iz-postavi javnemu mnenju — da morajo delovni ljudje tudi delati in proizvajati, ne pa razpravljati o čemer ko-li in kadar koli bi se kak delegat tega spomnil.

V tej zvezi gre omeniti napredek, ki so ga organiza-cije dosegle počasi in mu-koma, a vendarle — pridobile so si več prostora v tisku in drugih sredstvih obveščanja, med drugim tu-di v svojih lastnih glasilih. Ponekod so se prerinile ce-lo na strani, kje so objav-

ljajo zanimivosti o promet-nih nesrečah, umorih, vlo-mih in podobnih nadlogah.

Ob vsem tem moram ome-niti še dve zanimivi »od-govorov«. Kakor hitro se je kaka organizacija vsaj malo postavila na noge, se je iz-postavila nevarnosti sum-njen — morebiti bi se že-lela spremeniti v posebno stranko? (Zdjaj in tu bi za-nemarlj dejstva o objektiv-nih razmerah, ki lahko spod-bujajo take težnje, ko na-robe — v časih težav, ko je družba vzemirjena, se kar z vedrega neba pojavljajo skrbi, želje, zakletve o tem, da je treba SZDL pomaga-ti, jo postaviti na noge, jo vsestransko okrepiti ipd. Za-nimivo je, da se to dogaja po navadi v časih, ko so organizacije SZDL same manj vzemirjene od dru-gih ali vsaj manj podložne pritisku trenutnih razpo-ložen — zlasti pa politična-mu. Očitno le, da je za marsikoga SZDL potrebna samo takrat, kadar naj bi

določena (njegova) politika dobila čimveč družbenega prostora. Kakor hitro take potrebe ni čutili več, se stvari urejajo mimo nje in naravnost. Zmeraj je krajša pot videti najboljše in najcenejše. Zal — samo vi-deti, kar dokazuje praksa nekaj let nazaj. V mnogih vodstvih Zveze komunistov glede tega — mislim na prakso, ne na načela — ni-sem opazil posebne enot-nosti. Če ima kdo samou-pravljanje za podstistem — kot je bilo rečeno na II. konferenci ZKJ, potem ima SZDL gotovo samo za pod-zvezo.

Mimogrede bi rad opozo-riš še na neko dejstvo: zad-nje čase se — zlasti po ustavnih spremembah — marsikaj dogaja. Mislim na tim. delavske amandmaje, kakor tudi na to, da se čedalje več govori o delegatstvu, o stanju in vsebini delegatskih razme-rijl danes in jutri. Mislim, da se nam tu odražajo ne-katere poti iz težav, ki na-stajajo med občani in njih-ovimi delegati oziroma po-litičnimi vodstvi, na tudi iz nekaterih notranjih težav SZDL same. Če bomo o vsem tem imeli — kot vse kaže — dosti vročih raz-prav, nič ne dč, zakaj po-tem bomo morali doznati, kaj je bistvo delegatstva, in kako naj delavce s svo-jo voljo in navico sse vo-do tja, kamor se mu na-čelno na široko odražajo vrata — ne da bi bil pri-člen štrajkati ali da bi kdo v njegovem imenu de-

* OPOMBA. 12. dec 1971 je Antun Zvan objavil v »Borbi« članek z naslovom »Pripada li Marksova misao 19. stoljeću?«. Spodbudil je moj zapisek št. 4 (»Kaj pravi »Praksis«?). Nato se mi je iz Beograda oglašil Zivković S. Dimitrije s pi-smom in študijo »Adam Smith-Karl Marx«. Obema se za ljubeznivo pozornost zahvaljujem in obljubljam, da jima bom v enem izmed preostalih zapisikov — na razpolago jih imam še se-dem — kratko odgovoril. Bojim se, da bosta raz-čočarana — zlasti če pričakujeta, da ima opraviti s strokovnjakom — filozofom, sociologom ali ekonomis-tom. Zavoljo nekaterih kritik na račun zadnjega zapiska (»Delegatom na po«) ob-ljubljam bralcem, da tudi preostalih zapisikov ne na-meravam spreminjati v pra-znične, zlasti če za to ne bom videl posebnega razlo-za ali priloge.

ZEMELJSKA KRILA SLOVENSKEGA LETALSTVA

„BRNIK 2000“ BO VEČKRATNI MILIJONAR

Naše okno v svet čakajo lepši časi - Ob prelomu tisočletja 53.000 vzletov in pristankov, skoraj 3,5 milijona potnikov in 368.000 ton blaga

Ljudje načrtujejo, mislijo na prihodnost. Učijo se na preteklosti, vendar jih še tako drzna predvidevanja — še posebej, kadar imamo v mislih razvoj letalstva — vedno znova demantirajo. Da ne govorimo tja v en dan, naj zapišemo, da so letalske družbe v letu 1968 prepeljale 260 milijonov potnikov (podatek ne zajema Sovjetske zveze in LR Kitajske), kar je desetkrat več kot leta 1949. Napoved za prihodnost je taka: leta 1980 naj bi se po zraku prepeljalo kar 4-krat več potnikov, ko leta 1968, leta 1985 6-krat več, ob prelomu stoletja pa kar 18-krat več.

Štiri stopnice do 2000

Razvoj letalstva pove, da se v letalih vsakih 10 let šteje sedemdeset podvoji, hkrati s povečanjem števila sedežev in z novimi letali se zvišuje tudi cena prevoza enega potnika. Tudi zavoljo tega podvojena planirajo načrtujejo tako optimistično. Pri svojem delu ne pozabljajo nenehno dvigati življenjske ravni človeka (3 odstotke letno), kar pomeni, da imajo ljudje vedno več prostega časa (turizem) in da morajo zavoljo dela kar se da hitro opra-

viati svoje delo. Slovenija, (oziroma ljubljansko letališče na Brniku) ima v razvoju letalstva še posebno mesto. Strokovnjaki ocenjujejo, da ima prav Ljubljana tisto lego, ki bo njemu letališču zagotovilo hiter razvoj tovarnega prometa in da ima letališče pod Krivcem izredno priljubljenost, da že v začetku pravega razvoja tovarnega prometa zasede v svetovnem prostoru mesto, ki mu gre.

Tudi turistično in poslovno je ljubljansko letališče zanimivo, saj bo z načrtovanimi hitrimi cestami njegova povezava z letovišči po obrobah slovenskih meja hitra. Zavoljo tega se ne zdi-

predvidevanja strokovnjakov o razvoju potniškega in tovarnega prometa na letališču Brnik do leta 2000 nič pretirana. Takole so ocenili razvoj:

• 1985
25.850 vzletov in pristankov letal letno,
1.175.000 potnikov letno,
88.000 ton tovora letno.

• 1990
34.190 vzletov in pristankov
1.890.000 potnikov
177.000 ton tovora

• 1995
44.447 vzletov in pristankov
2.650.000 potnikov
275.000 ton tovora
• 2000
53.330 vzletov in pristankov
3.380.000 potnikov

368.000 ton blaga

Na dlani je, da bo današnje letališče pod Krivcem kmalu pretesno. Ne na stazi, za katero so načrtovali nova letališča, ampak na letališču, ki bo ob dopolnitvi določenih navigacijskih naprav in podaljšanju steze za 400 metrov zadovoljila zahtevam tudi leta 2000, temveč v poslopljih, ki so nujno potrebna za normalno poslovanje.

Zmagala »južna različica«

Sodobni prijem pri načrtovanju letališč in njih graditvi zahtevajo razumevanje med posloplji, namenjenimi potniškemu prometu in prostoru, namenjenemu spravilu in odpravi blaga ter tehnične baze letališč. Marsikdo so zavoljo napak v preteklosti zmetali v novogradnje in adaptacije velike denarje. Kolektiv letališča Ljubljana-Pulj se je ponudila izredna priljubljenost, da že v začetku svojega razvoja zastavi graditev po najsodobnejših principih. Zato so strokovnjaki in kolektiv zavrnili tisti del načrta, ki je predvideval razširitev letališča na severni strani steze, se pravi razširitev že obstoječih posloplj. Odlučili so se za »južno inčico«, katere gradnja je pa tesno povezana z gradnjo nove hitre ceste med Ljubljano in Kranjem.

Narisali so IBT

Strokovnjaki podružnice trboveljskega podjetja IBT v Beogradu so pod vodstvom prof. inž. Miloša Lukića izdelali generalni načrt onovega ljubljanskega letališča tako, da njegova ureditve zahteva etapno gradnjo v tempu, kot predvidevajo načrtovalci porast potniškega in tovarnega prometa v Ljubljani do leta 2000.

Del letališča, namenjen zgolj potnikom v domačem in tujem prometu, bi imel v svojem sklopu vse, kar danes zahtevajo od modernega letališča: parkirnišča, garaže, restavracije, kavanice, kavarno in trgovino s samoposluževanjem. Bolj zanimiva je ideja projektantov, ki menijo, da bi v neposredni okolici pristaniškega posloplja uredili primeren rekreacijski prostor za ljubljane in druge obiskovalce letališča. Svojo idejo so projektanti zasnovali na izredni legi letališča (gozdovi, neposredna bližina planin, kjer krajev), kar v planinskih krajih ne bi bilo odveč. V tem centru načrtujejo gradnjo bazena, zelenih rekreacijskih površin.

Prostor tudi za »malo letalstvo«

Potniški del letališča bi povezovala 1600 m dolga cesta s starim delom letališča, kjer bi se najprej ostalo upravno posloplje, kontrolni stolp, zgradili bi pa še veliko posloplje — skladišče za potrebe tovarnega prometa, posloplje matične baze podjetja Inex Adria, garaže za tehnično službo letališča in ploščad za razvijajočo se malo letalstvo (turistična eno in dvomotorna letala).

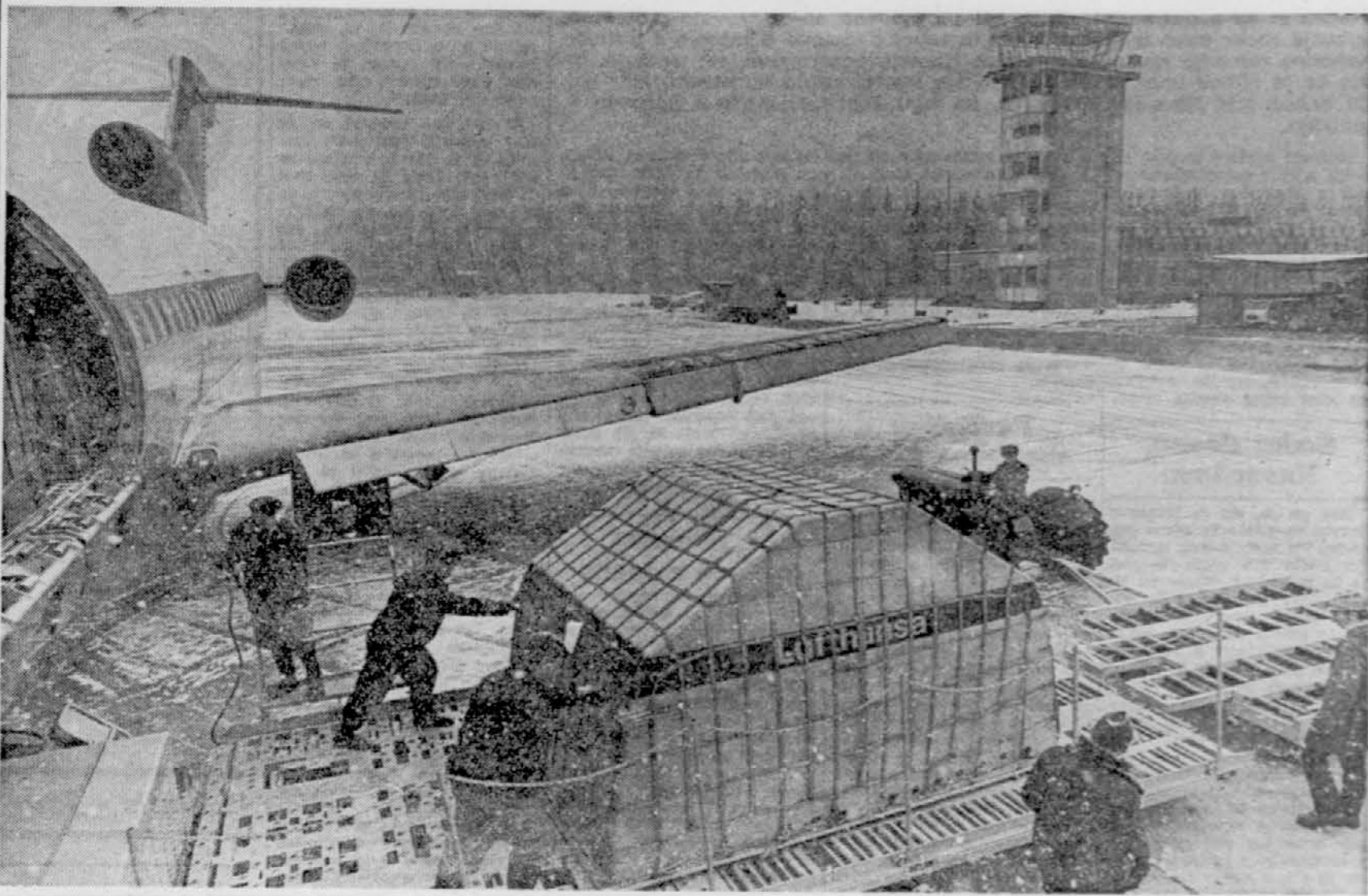
Račun potrdili v ZDA

Načrt razvoja letališča do leta 2000 bo Ljubljani zagotovil razmah zračnega prometa tako, kot so ga predvideli strokovnjaki, njihove izračune pa potrdili tudi v ZDA, državi z najbolj razvitim zračnim prometom.

Prvi korak že letos!

In za konec: kdaj se bodo načrti začeli uresničevati? Že letos! Najprej bodo začeli dograjevati do potrebne popolnosti letališko stezo (podaljšanje) in gradnjo vzporedno stezo za dovoz in odvoz letal z vzletne steze. Potem bodo začeli graditi posloplje za tovarni promet, ki bo do dograditve prvega dela načrtovanih posloplj na jugu steze služilo potniškemu prometu. To je prvi korak potem pa naprej.

MATIJA DERMASTIA

PREDSODKI O STRAŠILU

Čistilne naprave niso tako drage, kot misli večina - Inž. Igor Kos: „Umazaniam vodam bomo kos“

Če v Sloveniji in tudi v celi Jugoslaviji kdo res nekaj ve o napravah za čiščenje umazanih voda, je to prav gotovo inž. Igor Kos. Kot mlad inženir, ki je diplomiral v Ljubljani, se je najprej za leto dni zaposlil v Novem mestu, nato pa je odšel v Švico. Tu je preživel polnih sedem let v veliki projektantski firmi Kuster & Hager blizu Züricha, ki je ena izmed vodilnih švicarskih strokovnih organizacij za projektiranje in gradnjo čistilnih naprav za mesto St. Gallen, kjer so naredili čistilno napravo za kapaciteto do 200 tisoč prebivalcev. Vrh tega je inž. Kos že danes, ko že več let dela znova v svoji domovini, še vedno obdržal stike z vodilnimi evropskimi strokovnjaki, ki se ukvarjajo s projektiranjem in gradnjo čistilnih naprav.

sejkrat dražja od tiste, ki bi bila zares pravilna in racionalna, je poudaril inž. Kos. »Zato je boljše izbrati napravo, ki je za malenkost dražja, zato pa med obratovanjem pri stroških res racionalna. Če se pri načrtih naprave odločimo, lahko zabremo v slepo ulico, saj pretirano visoki obratovalni stroški tovarno ali naselje pravi-

zaprav destimulirajo na čiščenje vode. Večina bi potem prišla do prepričanja, da je še vedno boljše in bolj ekonomično plačevati še tako visok vodni prispevek (in hkrati tudi naprej onesnaževati vodo), kakor pa plačevati ne-normalno visoke obratovalne stroške čistilnih naprav.

IGOR PRESERN

BOKA SE BOJI MOSTU

Strokovnjaki so za predor - pod morjem

Črnogorski primorje je lansko poletje doživelo še večjo turistično invazijo kakor leto poprej. Kljub oddaljenosti, kljub slabim cestam in neugodnim vezem ter kljub vedno ostrejšim in številnejšim negodovanjem ter kritikam, je vsako leto več ljudi in več dolarjev. Da bi se vsaj malo zavarovali pred kritikami, so pred kratkim v Kotoru lansirali študijo, kdo se pravzaprav pritožuje. Ugotovili so, da se pritožujejo le domači turisti, tuji pa ne. Mar naj to pomeni, da so tuji zadovoljni?

Črnogorski turizem grudijo velike težave, posebno hudo je s prometnimi vezmi. Še najbolj so zadovoljni z dvema letališčema, najmanj pa z glavno turistično vpadnico, jadransko magistralo in cesto iz Srbije v Crno goro.

Zadnji nerešeni problem

Na jadranski magistrali si že od vsega začetka belijo glavo z Boko. Kje naj teče magistrala in kako ter kje naj premosti fjord? Za sedaj steče magistrala do vasi Kamenari, kjer čez dober kilometer široko ožino Verige plovejo trajekti. V začetku, ko je bila magistrala zgrajena, so pluli trajekti razen v Boki še na dveh drugih krajih: čez Novsko žrnjo pri Maslencih severno od Zadra ter čez Šibenški zaliv. Tam sta že zgrajena močnega mostova, tu pa še čakajo.

Promet je zaradi tega močno oviran, čeprav je morje tu navadno mirno in čez vodo lahko vozijo pravzaprav kar preprosti splavi; letos jih je vozilo kar šest, pa so bile vrste vendarle dolge in cel vod milice, kakor je pisal črnogorski tisk, je imel veliko dela, da je delal red in preprečeval spore med čakajočimi, ki so posebno v veliki vročini izgubljali živce.

Mnogi so se odločili, da se pešijo okrog Boke po ozki asfaltirani cesti ob celnem zalivu. Kdor je bil namenjen v mesto Kotor, se mu je to morda še sploščalo, saj je bila pot še enkrat daljša. Od Lepetanov do Kotora je petnajst kilometrov ceste, od Kamenarov skozi Perast na 30. Kdor pa je hotel proti Budvi, se mu ni izplačalo napoliti, ker bi moral iz Kotora po slabi cesti čez prelaz Trojica nizdol na cesto Tivat — Budva.

Predor namesto verig

Verige so preliv, ki je razmeroma ozek; na najožjem mestu je širok kanal 283 metrov, največja globina pa je 40 metrov. Preliv je dobil svoje ime po pravih verigah, ki so jih v 14. stoletju razpeli čez ožino, da bi zavarovali notranjo Boko pred gusarskimi napadi.

Štirje predlogi

Za prometno rešitev te velike ovire imajo pripravljene štiri različne predloge. Predlagači Perasta in Risana ter nekaterih manjših vasi menijo, naj se turisti kar vozijo okrog cele Boke, da bodo lahko tudi oni prišli na svoj račun. Pravijo, da bosta most ali predor speljala dopustnike mimo njih in da je to zelo krmiljeno.

Večina se navdušuje za most, ki naj bi preskočil Verige tam, kjer so najožje. Načrtovalci mostu tolažijo Risana in Perast s predlogom naj pri mostu zgrade parkirišče in naj izletnike, ki bi se ustavili, z barkami vozijo v svoja stara gnezda.

Tretji predlog se ogreva za predor pod morjem. Za ta predlog, ki pa je seveda najdražji, se navdušuje tudi projekt »Južni Jadran«. Njegovi strokovnjaki menijo, da bi most skazil panoramo Boke ravno tam, kjer je najlepša. Predor bi teklo pod morjem med današnjim trajektom in predvidenim mostom. Zavrtali bi ga pod dnem, ki je tam približno 18 metrov pod morsko gladino. Predor bi bil v celoti dolg poldrugi kilometer.

Četrty predlog pa je vdan trajektom, češ, da tudi na Norveškem, kjer imajo fjorde (a manj prometa) preva-

žajo avtomobile s trajekti. Zastopniki morskih poti predlagajo, naj bi avtomobile, ki so namenjeni v Budvo prevajali iz Hercegovega ter vodo na polotok Ljuštico; kdor bi bil namenjen v Kotor, bi se peljal čez morje na današnjem »trajektnem« mestu, kdor pa bi hotel obiskati Risana ali Perast, pa bi se peljal s trajektom iz Kamenarov trajekt.

Prvi in zadnji predlog sta sveda najcenejša.

Kemija kazi Kotor

Kotor sam pa tarna, da je slabo povezan z magistralo, ki teče mimo njega. Če hoče kdo iz Kotora do nje, se mora peljati po 15 kilometrov dolgi cesti skozi Prčani ali pa po slabi cesti čez Trojice (10 kilometrov vzpona in hudi serpentin). Predlagajo, da bi pod hribom Vrcem zgradili dobrih 2 in pol kilometra dolg predor do magistrale.

Predor pa bi jim prišel prav tudi za druge stvari. Po njem bi napeljali v Kotor vodovod in hkrati pa bi odpadno vodo iz kemične tovarne preliili na drugo stran. Seveda je vprašanje, kam naj bi to vodo izlivali, kajti niti turističnim delavcem v Tivu ne bi bilo po rodu, če bi dobili kemično poščitko iz Kotora, še manj pa graditeljem hotelov v zalivu Prčno. Skozi predor bi razen tega lahko napeljali elektriko in telefon.

Nikomur pa v zadnjih letih še ni prišlo na misel, da bi organiziral prevoz z manjšimi ladjami za enourni ali dvehurni izlet po Boki s pristanišči v Perastu, na otočkih in v Kotoru. Ko se je lani mudila v Boki skupina turističnih novinarjev, so to željo lahko zadovoljili le na — vojni ladji.

DRAGO KRALJ

JUGOTEKSTIL BO PLAČAL

Seznam izvoznikov z maslom na glavi

«Priziva ni,» so dejali v komisiji za carinske prekrške zvezne jugoslovanske carinske uprave, ko so dokončno potrdili sklep ljubljanske carinarnice. Le-ta je precej pred tem sklenila, da podjetju Jugotekstil-impeks v Ljubljani odmeri največjo kazen za carinske prekrške v povojni Jugoslaviji — plačati mora kar 20,4 milijona dinarjev. Seveda novih. Da sploh ne gre za majhno zadevo, potrjujejo naslednji podatki: celoten dosje, ki so ga iz Ljubljane poslali v Beograd (po pritožbi Jugotekstila), tehta 15 kg. Vsebuje carinske deklaracije, zapisnike in zapise zaslišanj. Prijava za prestop je napisana na 60 straneh, sklep o kazni pa na 15. Res izjemno veliko delo ljubljanskih carinikov.

Kaj so torej zagrešili v Jugotekstilu, da so si prislužili namesto mastnega dobička in zlato zvenedih deviz družbeno kazen, ki je pretresla tudi ta na uvozno izvoznih tekstilnih poslih sloveč delovni kolektiv? Začelo se je menda pred-

vizni inšpektorji in cariniki ter jim zmešali strene. Namesto bogatega plena je dobil Jugotekstil več kot zaslužen bogato kazen. Plačati mora 20,4 milijona dinarjev, od tega je 8,1 milijona din tiste prave kazni, 12,3 milijona din pa tako imenovani «zaščitni ukrep» — nekakšno nadomestilo za vrednost celotnega blaga, ki bi ga cariniki zaplenili. Seveda, če bi ga še našli. Pa ga niso. Z njim so Jugotekstilisti že zamazali oč domaćim podjetjem in kupcem. Branko Kerpan, odgovorni referent, za čigar posle v podjetju niso ničesar vedeli, bo plačal 4500 dinarjev kazni.

Čigav posel

Nikarte pomisliti, da so se Jugotekstilisti, ki so hoteli, da carina in družba pred njihovimi poslovnimi »podvigmi« in mahinacijami vtaknejo glave v pesek, zdaj sami posuli s pepelom. Se zdalec ne. Trdijo, da ni bilo v njihovem poslovanju nobenega zločina, trdijo, da carina nima prav, pozajajo pa na falsifikate in podlitke navedenih opravila, kot je denimo ta, da posel ni bil Jugotekstilov, marveč državni, da je izvažala, predelovala in spet uvažala država, da je torej gojufala država in je — prek carine — oškodovala sama sebe.

Dolgoletni generalni direktor Jugotekstila Bojan Vidmar je odstopil. Nedvomno je bil Vidmar kot direktor najbolj »zalužen za razvoj Jugotekstila, za ugled, ki si ga je podjetje izborilo doma in na tujem. Sišati je, da direktor Vidmar ni ničesar vedel o tem umazanem poslu, ki je škodoval podjetju, družbi in jugoslovanski tekstilni industriji...

Morala je bolna

«Neke je bolna» je zapisal kolega Danilo Vuković v Borbi. Najsi bo Kerpan ali Milin, Rihar ali Jenko, ali pa Jugotekstil, Poljo banka ali morda Kemija-impeks, najbrž je bolna poslovna morala nekaterih domačih izvoznikov, za katere je posel posej, če le prinaša dobiček; pa čeprav običajen v falsifikate, goljufije, podkupnine ali v laži. V podjetju je vzniklo nekakšno vzemirjenje. Kolektiv je hud, vodilni tudi, a smer graje se nekako odmiha od pravih krivcev: graja carino »slovesno prepoštenost« — češ, v drugih republikah ne bi ravnovali tako drastično — javnost, novinarje, politike, torej vse, ki jim strežejo po življenju in denarju. Namesto, da bi grajali sami sebe; če so vedeli za goljufijo, ker so soglašali, če niso vedeli pa zato, ker so bili premalo pozorni.

Njim v delno tolažbo še to: zvezna uprava carine pripravlja seznam izvoznikov, ki imajo podoben kos masla na glavi. Zdi se, da je nekaterim v tej družbi res odklenalo.

I. VIDIC

STARA ZNANCA — Hollywoodski zvezdnik Kirk Douglas v razgovoru z Dejanom Djurkovićem, znanem po ostrih napadih na film o Sutjeski.

ZVEZDNIŠKA PARADA

Končal se je beograjski Fest 72

OD NAŠEGA POSEBNEGA POROČEVALCA

BEOGRAD, 29. januarja. — Včeraj zvečer se je končal mednarodni filmski festival »Pogumni novi svet«. Med zadnjimi projekcijami sta se predstavila tudi jugoslovanska filma: slovensko-srbsko »Rdeče klasje« režiserja Zvonjina Pavlovića in hrvatska komedija iz partizanskih časov »V gori raste zelen bor« režiserja Antuna Vrdoljaka. Potem je bil v elitnem beograjskem hotelu še elitni ples, na katerem so se bleščale filmske in popevkarke zvezde. Med njimi je bila tudi znana francoska šansonjerka Juliette Greco.

Tako je torej, k sreči, minilo sedmero festivalskih dni, končalo se je projekiranje kakšnih šestdesetih filmov in za leto dni, ko bo na sporedu tretji Fest, je minil vrvež, za katerega je bilo ves festivalski čas videti, kot da je zajel jugoslovansko prestolnico v celoti. Beograd je očito z vso naklonjenostjo in z vso ljubenzijo do reprezentativnih in zvenedih parad živeti s svojo veliko prirediteljstvo. Reklame je bilo mnogo, mnogo je bilo najrazličnejše publicitete, tako rekot brez števila sprejemov in kurtizanje in pompa. Prišli so pač mnogi zvezdniki in mnoga slovita imena; tudi takšna, ki imajo s filmom le posredno zvezo, so se v velikem slogu predstavljala in priklicajala radovednemu in mondenosti željnemu občinstvu.

Celo astronomi

Bilo je potemtakem prva zvezdniška parada. In če po-

PREDLOG

Predstavniki trgovine protestirajo, ker predlog za spremembo zakona o obveznem pologu ne predvideva, da bi bila tudi trgovina oproščena plačila pologa za gradnjo novih prodajal. Ker so po zamrzitvi oen povečujejo zaloge blaga, ki čaka ni odmrznitev cen, predvsem v skladiščih trgovskih podjetij, bi morda kazalo trgovino oprostiti plačila pologa je — pri gradnji novih skladišč...

DRAGO KRALJ

SLOVENCI - JAPONCEM NAJBL IŽJI

Pobuda za razstavo v Tokiu

Slovenija ima — in to je javnosti manj znano — dokaj živahne kulturne stike z Japonsko. Na točistem mednarodnem grafičnem biennale, ki sodi med najbolj ugledne v svetu, nastopamo že domala šestnajst let in nekateri slovenski grafiki so se na njem pridobili vrsto nagrad (med njimi Bernik in Debenjak). Na Japonskem velja v likovnih progi prepričanje, tako mi je v pogovoru pred nedavnim zaščitil prvona-grajenec lanskega grafičnega biennale v Ljubljani Kimura, da je vzdušje, ki ga ustvarjajo dela sodobnih slovenskih grafikov, od vseh evropskih še najbolj podobno japonskemu.

Slovenija in Japonska sta se tudi sicer srečali v vrhu na pomembnih likovnih razstavah v svetu. Nedavni grafični biennale v Sao Paulu je ponovno potrdil, da sta se Japonska in Jugoslavija uvrstili med najbolj tvorne na področju grafike danes.

Kot naslednik vseh teh stikov je prišla pred nedavnim pomudba z Japonske, da v glavnem mestu predstavijo zadnja obdobja jugoslovanske likovne umetnosti. Ko je prišla razstava pred koordinacijski odbor komisije za kulturne stike z tujino, sta obstajala z naše strani dve zamisli: zagrebška, ki je predlagala, da nastopijo v najnovnejši tendenci in likovni umetnosti, ko se le-te zelo približajo designu, in ljubljanska, ki se je potovala za to, da bi bila likovna tvor-nost Jugoslavije predstavljena z najboljšimi umetniki, tokovi posameznih centrov, tako na primer Beograd s krogom surrealistov, Zagreb z novimi tendencami mladih in ljubljanska s posameznimi avtorji, ki so v zadnjem času plasirali v mednarodno likovno življenje kot njegova nova varijanta, kot nenaadna sproštev latentnega ustvarjalnega potenciala naše kulture.

Da bi bila slika jugoslovanske likovnosti podaljšana, je Zoran Kržišnik predlagal, da bi ob tej razstavi v neki drugi tokijski galeriji prikazali še dosežke jugoslovanske grafike, ki je deino Japonske še znana. Razstava jugoslovanske likovne umetnosti v Tokiu bo obsegala okoli 140 slik in plastik ter 100 grafik.

Menijo, da bo razstava odprta v jeseni, njen realizator, Moderna galerija v Ljubljani, pa se nanjo je pripravila. Vsekakor bo ta razstava ena novih možnosti za globlje medsebojno spoznavanje. Tako bo mimo naših internih polemik vzpostavljen most med dvema kulturama, ki sta našli v svetu razhajanj nekaj skupnega: vitalnost.

PETER BRESČAK

ske proizvodnje ter na novo formulirati nekatera temeljna vprašanja filmske umetnosti.

Tako smo seveda prisiljeni ugotoviti — potem ko smo teden dni noč in dan sedeli v kinu — da se je beograjski Fest letos preselil s kinematografskega platna v dvorane in foyerje in na sprejeme, projekcije pa obdržal tako rekoč kot neizogibno zlo. Lanskotratno prvega festa je letos zamenjala reprezentativna.

Kaj poreče trg?

Kljub temu pa velja, da si festival, kakršen je beograjski, ki naj bi v strnjeni obliki pokazal vse najizrazitejše iz filmske proizvodnje malone vsega sveta v lanskem letu, svojega repertoarja ne more izmisliti. Neposredno je pač odvisen od danega stanja stvari. Njegova poglavitna prednost je v tem, da v kratkem času omogoči pregledati celo vrsto najnovjših filmov, ki bodo, mnogi med njimi, počasi prihajali na redne kinematografske sporede. V tem je nenazadnje, kljub dovoli nasilnemu zvezdništvu blišču, tudi njegova zanimivost, ki se je še mogoče udeleževati z nekaj profesionalnega filmskega interesa.

Zvezde so se torej pokazale, se nasmešile in priklo-nile pred preprosto dvorano, nato pa odšle: zdaj se zabljajo pravne filmske predstave. Velika večina letošnjih beograjskih filmov je takšnih, da se bodo mogli zares izkazati šele na neposrednem kinematografskem tržišču. Šele tu bodo mogli uspeti ali, seveda, propasti.

A. INKRET

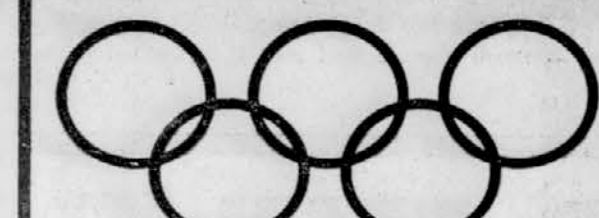

... razbremenjen je bil vseh ZIVLJENJSKIH funkcij... (In živel naprej) ... gasilsko društvo ste je 45 moških in ženskih članov. Zavedajo se, da ravno ženske lahko najbolj uspešno preventivno delajo, ker imajo VSA-KODNEVO Z OGNJEM opravka...

(Se zlasti kadar nosijo vroče hlačke)

... Murska Sobota je še vedno brez vodovoda in se ljudje oskrbujejo z vodo iz INDIVIDUALNIH VIROV...

(Kot kamele v puščavi?)

VEČEROVA OLIMPIJSKA IGRA

DRAGI BRALCI VEČERA!

Prvega februarja bo v časniku Večer start olimpijske igre. Pri zrebanju bodo lahko sodelovali:

- vsi novi naročniki Večera (od 1. 2. 1972 dalje),
- vsi bralci Večera, ki nam bodo poslali komplet kuponov s številkami od 1 do 12 (številko kompletov s kuponi je neomejeno).

Kupone bomo objavili v obdobju od februarja do konca aprila.

Za ljubitelje športa smo pripravili v tem okviru posebno poslastico:

Urednik Večera Zdeno Vahtar je pripravil obširno gradivo o zgodovini olimpijskih iger: feljton bomo objavili v nadaljevanjih.

In najvažnejše?

Kakšne bodo nagrade in kdo jih bo prispeval?

KOMPAS: 5 potovanj na Ol (Jugoslavija) v München

PUTNIK: 5 potovanj na Ol (Maribor) v München

TURIST AGENT: 5 potovanj po evropskih državah (Maribor)

Mnogo sreče!

KUPON

15

BLED NA TENKEM LEDU

Raztegljiva „svoja odgovornost“

Kdaj je led na Blejskem jezeru tak, da se po njem lahko sprehajajo izletniki, drsajo drsalci ali celo vozijo avtomobilisti? Pravijo, da to vedo le Blejci, ki imajo s svojim ledom izkušnje. V to seveda nihče ne dvomi, je pa vprašnje, kako naj obiskovalci Bleda vedo, kdaj je led tak, kakršen mora biti.

Na blejskem turističnem društvu, ki naj bi imelo jezerski led na svoji skrbi, so mi povedali, da je trenutno led tenak in da ni varno hoditi po njem. Pravijo, da so obvestili javnost po radiu in prek časopisov in da so razen tega na nekaterih krajih ob jezeru postavljene opozorilne table.

Pustimo radio in časopise, ljudje imajo pravico, da ne poslušajo radija in ne berejo časopisov, posebno se te pravice lahko poslužujejo, ko so na dopustu. Tega jim res ne smemo zametiti. Opozorilne table ob jezeru pa hojo po ledu, ne prepovedujejo o temveč izletnike le opozarjajo, da po ledu hodijo zgolj sva lastno odgovor-

nosta. Te table so na svojih mestih navadno tudi takrat, ko je led dovolj trden za hojo, saj je pravzaprav izletnik vedno na jedu na svojo odgovornost, tako menijo na Bledu. Torej niti objave v radiu in časopisih, niti opozorilna tabla ni zadostno opozorilo za nevarnost, ki grozi sprehajalcem po netrdenem blejskem ledu. Posebej je še omenjeno vredno to, da je veliko sprehajalcev na ledu iz drugih krajev Jugoslavije in tujine, katerim vsa omenjena opozorila tudi ne zaležejo veliko.

Videli smo, da je kljub opozorilom vseh vrst ljudje sprehajajo po ledu kar precej množično, hodijo po zares tankem ledu do otoka,

drsaajo se, otroci tečajo itd. Minuli turek se je skoraj zgodila huda nesreča... Kakor nam poroča M. Polenič in kar smo na Bledu preverili. Ob bregu jezera je nedaleč od brega led razpadel, tam je ozeč pas vode, ozroma tankega ledu. Droban sneg je izenačil tanki led z ostalim in dve ženski in otrok so s'opili nanj blizu čel-narne pri zegljišču, ker odžagani prostor ni bil označen. K sreči so ljudje, ki so bili v bližini, utaplajočo se trojico potegnili iz vode, toda ni dosti manjkalo...

Vse to in pa podobni primeri kažejo, da z arežimoma na blejskem ledu le ni vse v redu in prav in da mora biti sárh za usodo izletnikov na ledu, pa naj bo kakšenkoli, večja in predvsem učinkovitejša. Kdo bo odgovoren, če se bo zgodila nesreča, ali pa naj se zgodi nesreča in bo do potem učinkoviteje ukrepali.

BOLJŠE
INE
MORETE
KUPITI

ZENSKÉ HLACNE NOGAVICE, prvovrstne, elastične, velikosti I-III, pentlje ne lete, samo	Sch 7.-
MOSKE ELASTIČNE NOGAVICE v mnogih barvah, samo	Sch 6.-
FULOVERJI Z ZAVIHANIM OVRTATNIKOM bombažni v raznih barvah, za moške in ženske, samo	Sch 29.-
MOSKE FLANELASTE SRAJCE, trpežne, kockaste samo	Sch 49.-
MOSKI ANORAKI iz prešitega periona, raznih barv, od	240.- Sch
MOSKE MODNE HLACE iz trevire volne ali volnene od	190.- Sch
SKODELICE ZA KAVO S PODLOŽKI, rožasti dekor samo	Sch 9,80
TOALETNO MILO, zavoj 1 kg samo	Sch 19.-
LAK ZA LASE FRISO 16 oz. doza samo	Sch 10.-
ZOBNA KREMA »FORMEL ROT«, velika tuba, samo,	Sch 13,50

CELOVEC,
Bahnhofstrasse 37
BELJAK,
Bahnhofplatz 3

prívlačne
trgovske
hiše

NAŠI ZA MEJO

BOR PADE, ČE NI NEVESTE

Stari običaji med porabskimi Slovenci

MONOŠTER — Tudi v Porabju na Madžarskem pomeni zima za blizu šest tisoč naših rojakov čas oživljanja starih ljudskih običajev. Med temi so v predpustnem času najbolj znamenita borova gostivanja. O tem prastarem poganskem običaju, ki je v Porabju veliko bolj pristen kot v Prekmurju, pri nas ne vemo veliko.

»Čutili se boste, če vam povem, da je predlani sodelovalo na borovem gostovanju v Slovenski vasi nad žiljo domačinov, prireditev pa si je ogledalo vsaj deset tisoč ljudi ob blizu in daleč, nam je dejala Margit Gaspar iz Monoštera.

zato si lahko pridobi pravico do borovega gostivanja zares samo tista vas, kjer v predpustnem času ni nobene poroke,« nam je povedala rojakinja.

To pomeni, da dobi v ta

čem kraju najbolj zalo dekle, ki jo določi poseben vaški odbor, za ženina vitek bor, izbrano drevo iz domačih gozdov.

Poročni obred je sila dolg in zapleten, saj veljajo borova gostivanja, ki jih skoraj vsako leto prirejajo tudi v Prekmurju, za enega od najbolj pisanih starih ljudskih običajev.

»Veseli bomo, če bomo lahko tudi vas in rojake iz Slovenije letos presenetili s to prireditvijo, zato na svidenje 13. februarja v Stevanovcih!« nam je dejala ob slovesu prijazna Margit.

Tudi čas pravih porok

Tudi pravih porok je v predpustnem času v Porabju največ.

»Sedaj ko počiva zemlja, je tudi za ljudi dovolj časa, da si lahko večina domačinov omisli kmečko ohoč po staremu, se je odrezala 67-letna Veronika Zavec, ki živi pri sinu, združenem gostilničarju v Gor. Senici.

Zato nismo bili presenečeni, ko smo kmalu zatem srečali na drugem koncu vasi pozvračina z okrašenimi šolbami, s čimno narejeno palico in s čučarjo v roki.

Mož, ki ni povedal svojega imena, nam je vendarle zaupal, da obiskuje sorodnike dveh mladih Gornjesenčičanov, ki se bosta vzela te dni.

Bojda ljudje v teh primerih ne skoparijo s forinti, saj se zgodi, da nabere nevesta majhno premoženje.

»Ta običaj se je v Porabju uveljavil med Slovenci po vojni, ko skoraj nobena dečinja ni mogla doje za nevesto,« govori odkrito pozvračina.

Zares posnemanja vredna solidarnost. Sicer pa so rojaki to razvili v razne oblike. »Od tod tudi izrek, da ta in ta ni »dol pogorela, ampak si je »gor pomagala,« nam je povedala Zavecova mati in pristavila, da ljudje te pomoči ne zlorabljajo.

Črna kokoš za srečo

Tudi pravi poročni obred po svoji barvosti in pisnem ceremonialu ne zостаja za borovim gostovanjem. Pravilo je, da glavne stroške ob poroki prevzamejo stari neveste. Sedaj smo tudi razumeli snabirano akcijo samopomoči.

Uvod v poroko je, kajpak, obisk matičarja, od koder krepi pisano povorka v cerkev sva zdravljaje.

»To pa je šele začetek pirovanja, ko se zbere vsa vas v vaški gostilni na pojedino, razlagajo domačini, »že na vsegozodaj naslednjega dne odide povorka ob zvokih vaše godbe do doma ženina na dom neveste.« Po celodnevem in nočnem veseljačenju

tedad napove pozvračina »tane neveste«.

Ne pravijo zaman, da je to najbolj naporna noč za mlade, saj jo predra ženina po uvodnem plesu najprej sorodnikom, nato pa svatom, tako da niso redki primeri, ko se jim mora nevesta odločiti tudi s sto plesi.

No, »a napor ne ostane nepoplačan, saj vsak svat plača poseben davek v denarju.

Za nevesto pa to še ne pomeni, da si bo lahko odpočila. Kaj še! Tašča ji po končanem raju ročno privede bel predpasnik gospodinj in rdečo naglavno ruto z belimi pikami.

Sedaj mora nevesta dokazati svojo trdnost tako, da streže gostom sarna dalje do naslednjega dne opoldne.

Sele sedaj se pisana povorka sva-ov z nevesto na čelu odpravi na ženinov dom. Sprejaj koraka pozvračina, ki ima v klobuk zatačnjen rožmarin, ramena pa pokrita z lanenim prtom. V levi roki drži »vrtanek« (posebna oblika belega kruha), v desnici pa okrašeno pozvračinsko palico, s katero vabi goste.

Pod pesniško stisko pozvračina karo, kar pomeni, da prinaša nevesti v novi dom hrano, doto in srečo.

BORO BOROVIČ

Ciganki in seme imajo posebno vlogo.

Vaški odbor določi najbolj zalo

Naša rojakinja, žena ravnatelja osnovne šole v Monoštru, je vselej med prireditelji borovih gostivanj, ki v Porabju sicer niso pogosta, zato pa tem bolj skrbno pripravljena.

»Letos bo edino borovo gostivanje v Porabju 13. februarja v Stevanovcih, kjer je vsaj še dvesto domačinov sredi priprav na ta dogodek,« je dejala Margit Gaspar.

V Stevanovcih, kjer vsako leto prirejajo porabski Slovenci tudi svoj narodnostni dan, po vojni bojda borovega gostivanja še niso imeli.

»Veste, pri nas smo glede izbire kraja zelo dosledni,

Družban in družbanica na borovim gostovanju v Porabju.

DESETKRAT CELOVEC

Nova napisna akcija na mestnih vpadnicah

Dan pred sojenjem Marjanu Šturmu, v noči od torka na sredo, to je od 25. na 26. januarja je bila v Celovcu nova napisna akcija. Neznanci so na vseh cestnih vpadnicah (približno 10) nemškemu imenu »Klagenfurt« pripisali še Celovec.

Po celim mestu so raztrosili lepake, ki jih je podpisalo »Gibanje za socialno in narodno osvoboditev«.

Vsebinska letaka je naslednja: »Avstrija je zelo demokratična in nevtalna. Samo da je demokracija in nevtalnost nekoliko napakno razumel. Mogoče bi rekli, da je izmašila poseben princip, ali pa so to prvi koraki do »moderne Avstrije«: ne upošteva svojih lastnih zakonov in dolžnosti, do katerih se je obvezala v državni pogodbi.

Nekateri koroški politiki so očitno tudi nekoliko shizofreni: obljubljajo Slovincem vse mogoče, na drugi strani pa podpirajo nacifašiste, kot je npr. »Heimad«-diens. Ampak mi bomo s tem pomedi, in sicer temeljito. Tudi če nam bodo avstrijski oblastniki delali procese. Strgali bomo vsem starim in mladim nacijem z obraza krinko, da bo videl vsak, kdo je naš resnični sovražnik.

PET MESECEV IZ ŠOLE

Komunistična poslanca zahtevata zadoščenje za prof. Komjanca

Vse kaže, da bo nedavna odstranitev profesorja Marjana Komjanca s trgovske šole v Gorici dobila epilog v rimskem parlamentu. Poročali smo že, da je ravnateljica šole Rosalia Lojk samovoljno odstranila profesorja zaradi spora, ki je nastal v zvezi z urnikom njegovega dela.

Šolski skrbnik je ravnateljicu ukrep razveljavil; že je kazalo, da bo dosežena kompromisna rešitev, po kateri naj bi profesor Marjan Komjanec dobil mesto na drugi slovenski šoli.

Te dni pa je prišla v javnost vest, da je šolski skrbnik namčno kaznoval profesorja s prepovedjo poučevanja za dobo pet mesecev. To je priložilo na ogenj napetih odnosov med šolskimi

v mestu. Komunistični poslanec Albin Sirk in senator Sema sta postavila predsedniška poslanske zbornice in senata posebno vprašanje o tem, kakšni ukrepi so bili ali bodo sprejeti, da bi došlo po krivici kaznovani slovenski šolski zadoščenje. Profesor Marjan Komjanec pa je našemu sodelavcu povedal, da se bo tudi sam prižogil na državni šolski svet v Rimu.

L. K.

ZAGOVOR MARJANA ŠTURMA

V celoti objavljamo zagovor koroškega Slovence Marjana Šturma, ki ga je imel na okrajnem sodišču v Leobnu:

»Krajne table v Smorhnu-Hermagor nisem ne poškodoval ne pomazal, dodal sem ji le slovensko krajno ime. Ni bil moj namen, da bi kaj uničil ali poškodoval, hotel sem opozoriti javnost na nevarnost in nedopustne razmere, v katerih stoji koroški Slovenci. Pravica do dvojezičnih napisov je med drugim pravica vsakega pripadnika slovenske manjšine. Tozadejni zakon ni ukazal pristojnim oblastem, po katerih naj se ravna. Oblasti slovenskih in dvojezičnih sodišč niso samo dolžne, da dvojezično uradujejo, tudi vsak koroški Slovec ima pravico, da se po službe na tem področju slovenskega jezika.

Tu hočem obrazložiti motivacijo svojega dejanja. V plebiscitnem času, 28. septembra 1920, je koroška deželna vlada slovensko obljubila slovenski narodnostni skupini, da bo za njeno nacionalnost kulturno in gospodarsko enako skrbela kakor za nemško govorilce sodežela. Ostalo pa je pri formalni obljubi. Ne samo da so n. pr. odstranili dvojezične napise iz monarhijske, podpihali so splošno gonjo proti Slovincem v deželi, s katerimi so ravnali kakor z ljudmi druge vrste. Že dolgo pred našo državno vlado so deželni in zvezni organi prepuščali iniciativno v manjšinskih upravnih nemških ustanovah kakor Schulvermittlung, Kärntner Heimabund.

Svoj višek je dosegla nacistična politika in nacistična strahovlada: preganjal so vse slovenske duhovnike, številne koroške Slovence so obglavili na Dunaju in v Gradcu, nad 300 slovenskih družin so razstili in jih poslali v razne lagerje, na prisilno delo in v koncentracijska taborišča.

Gonja proti Slovincem na Koroškem in kratek manjšinskih pravic sta se nadaljevala tudi po zmagi nad neofašizmom, seveda z drugimi metodami. Znova nad neofašizmom je bila predvsem na Koroškem samo vojaška.

Kljub senčerski pogodbi (1919) in kljub avstrijski državni pogodbi (1955) je slovenska narodna skupina na Koroškem v celoti razveljavila partizanske spomenike. Da, celo to je v tej državi mogoče, da neka organizacija lahko zastopa genocid.

Kaj torej pomagajo vse te mednarodne pogodbe, če se jih zveze in deželne oblasti ne držijo, jih

ne uresničujejo? Vzemimo 3. paragraf VII. člena avstrijske državne pogodbe — citiram —:

»V upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradišanske in Stajerske s slovenskim, hrvaškim ali mešanim prebivalstvom je slovenski ali hrvaški jezik dopuščen kot uradni jezik dodatno k nemškemu. V takih okrajih bodo označbe in napisi topografskega značaja prav tako v slovenski ali hrvaški kakor v nemščini.«

Zastopniki slovenske narodnostne skupine na Koroškem se še šestnajst let zama trudi, da bi prišlo glede popolne izvedbe tega člena državne pogodbe do ustreznega stika z vlado. Vsi tozadejni predlogi gredo v uradni koš za odpadke oz. v arhiv. Dejstvo, da zvezni in deželni organi ne izvajajo dosledno državne pogodbe in da gospodarsko zamenjajo južno Koroško, je privedlo me slovenskim delovnim prebivalstvom, delavci in kmeti, do kulturne, gospodarsko-socialne in psihološke stiske. Potem ko so se vse druge možnosti, da bi dosegli rešitev upravnih, vseeno znova razbile, sem v tej situaciji stiske spoznal za svojo dolžnost, da opozorim na nedopustne razmere s tiskom nemških sredstvom, ki je predmet naše sodne razprave. S tem, da sem dopolnil krajno tablo dvojezičnega okraja s slovenskim napisom, sem hotel opozoriti javnost na to, kako Avstrija zavrača izvedbo določil pogodbe (posebno paragrafa 3 in 5 VII. člena). Obenem sem hotel opozoriti na katastrofalno splošno situacijo slovenskih delovnih ljudi, delavcev in kmetov. Moje dejanje je hotelo pokazati, kako avstrijske oblasti kršijo svoje lastne zakone, vprašujemo se: kdo v Avstriji je zainteresiran za zapostavljanje raznih narodnostnih manjšin? Večina avstrijskega prebivalstva gotovo ne!

Ob zaključku se hočem še enkrat vrniti konkretno k paragrafu 468 in ugotoviti:

- 1) Napisna tabla ni bila ne uničena ne pomazana.
- 2) Napisna tabla sem le dodal slovensko krajno ime, in sicer z lahko zbrskljivim lakom. To je, stori sem to, kar bi oblasti že davno bile morale storiti — po paragrafu 3. VII. člena državne pogodbe.
- 3) Ker vloge javnih zastopnikov koroških Slovincov glede paragrafa 3. ni privedlo do uspeha, sem bil po mojem dolžan, da osvetlim navidezno demokracijo značaj politike.

Medtem je zastopstvo koroške deželne oblasti pod širokim pritiskom solidarnostnega gibanja priznalo, da so dvojezični napisi upravičeni. S tem je nehoti tudi pritrdilo, da ga je moglo pripraviti od spodaj do tega, da zagotavlja navidezno garantiranih pravic, kar se je s tem tudi zgodilo.

KULTURA NI IN NE BO SPALA

Kaj se je zgodilo v Sovodnjah ob Soči med dvema obiskoma

SOVODNJE OB SOČI — Ko sem se pred dobrim letom dni pogovarjal s tukajšnjim županom Jožefom Češcutom, mi je z vidnim zadovoljstvom dejal, da je občinska uprava zadnja leta v glavnem uspešno odpravila najhujše komunalne probleme. Za njihovo reševanje so vsako leto namenjali v proračunu po nekaj deset milijonov lir. In tako so se daljšali asfaltni trakovi do odmaknjenih naselij; občinsko središče pa je dobilo novo kanalizacijo in javno razsvetljavo. Popravili in prenovili so tudi šolske zgradbe v občini ter upravno poslopje v Sovodnjah.

ničarja sicer nisem našel, a znanec mi je povedal, da so v dobrih šestih mesecih se prebrali vaščani večino slovenskih knjig.

Županove nove gube

Ko sva si z županom tokrat spe: podala roko, sem opazil na njegovem obrazu nekaj novih gub. Povzročile so jih skrbi, ki so se v minulih letih kar vrstile. Razmere so bile take, da vaščanom — in zlasti ne županu — niso pustile mirno spati. Najprej so se pojavljali protislovenski napisi na spomeniku padlim in občinski zgradbi, zatem so bile težave ob popisu prebivalstva. A ko bodo čez nekaj mesecev odpirali vrata novega kulturnega doma, bodo skrbi in težave pozabljene.

LOJZE KANTE

Ko me je seznanjal s svojimi nadaljnjimi načrti, je omenjal, da bo povabil v Sovodnje še nekatere francoske avtorje, pozneje bo morda prišlo, če bo našel dovolj razumevanja, tudi do slikarske kolonije.

Tudi športna dvorana

Z Bogdanom Butkovičem sva obšla pred pročeljem bodočega kulturnega doma. »Odpri bo naposledje za prvi maj, mi je dejal. Dom

bo imel veliko dvorano in stranske prostore; za njim pa bo prostor tudi za prireditve na prostem. Pozneje bodo dogradili še športno dvorano.

Mimoidočim so povedali, da se je nabirali akciji za dograditev doma odzvala velika večina Sovodnjancev. V skupni blaginji je zdaj nad dva milijona lir. Posamezniki pa so prispevali tudi les in drugi gradbeni material.

V dom bodo prenesli tudi knjižnico, ki gostuje sedaj v skromnih prostorih. Knjiž-

AKCIJSKI SEKRETARIAT ZA INDUSTRIJSKO
OBLIKOVANJE JUGOSLAVIJE
c/o DLOS, LJUBLJANA, TITOVA 21/1

RAZPISUJE

javni anonimni natečaj za oblikovanje industrijskih izdelkov

AS design 72

z mednarodno udeležbo.

Cilj natečaja je pospešiti razvoj oblikovanja, doseči višjo likovno kvaliteto industrijskih izdelkov in s tem boljši poslovni uspeh na domačem kot tudi na tujem trgu. Namen natečaja je, da dobre rešitve oblikovanja industrijskih predmetov najdejo pot do proizvajalcev in da proizvajalci dobijo oblikovalce, ki bodo sposobni reševati njihove naloge.

Vabimo vse jugoslovanske gospodarske organizacije, da čimprej, a najkasneje pa do 15. februarja 1972 sporoče Akcijskemu sekretariatu za industrijsko oblikovanje za katera področja oblikovanja, oziroma za katero vrsto izdelkov bi želeli naročiti nove oblikovalske rešitve.

Akcijski sekretariat za industrijsko oblikovanje bo nato v javnem razpisu obvestil oblikovalce doma in v tujini o razpisanih oblikovalskih nalogah. Natečajna dela bo ocenila mednarodna žirija. Po zaključku natečaja bodo nagrajena dela razstavljeni v Ljubljani, nato pa še v ostalih republiških središčih.

Vsa pojasnila daje Akcijski sekretariat za industrijsko oblikovanje Jugoslavije, c/o DLOS, 61000 Ljubljana, Titova 21/1, telefon (061) 311-760.

Mequinho chega com festa, samba

POLNI CASOPISI. Tako je znani dnevnik Jornal de Brazil zabeležil Meckinsov povratek iz Evrope.

SAMBA ZA MECKINGA

Šah vse bolj osvaja Brazilijo

RIO DE JANEIRO, januarja — Slovita brazilska »torcida« je tokrat, izkoristajoč počitnice nogometašev, navijala za drug šport. Z dušo in telesom so Brazilci ta mesec navijali za šahista. Čudno se sliši, da narod, navajen navijanja na nogometnih poljih, čez noč začne navijati za mladega, 19-letnega šahista Henriku Meckinga ali Mequinho, kot ga imenujejo tukaj. To navdušenje je naraščalo z osvajanjem točk na turnirju v Hastingsu in je preraslo vsa pričakovanja, ko je Mecking osvojil ne samo tretje mesto, ampak izpolnil tudi tako dolgo zaželeni naslov vele mojstra.

Osvojitev vele mojstrskega naslova je dogodek povsod, kjer igrajo šah. V Braziliji, kjer kraljevska igra ni tako razvita, pa je bil to dogodek prve vrste. Presenečen nad tem je bil celo sam Mecking. Poleg neštetihih brzojav, ki jih je prejel že v Angliji (med njimi so bile brzojavke več ministrov in samega predsednika Medicija), so pripravili ob njegovem prihodu posebno slovesnost. Ko je letalo pristalo na letališču v Rio de Janeiru, so zadoneli zvoki sambe. In ko je Mecking izstopil iz letalske stavbe, je zagledal pred seboj skoraj pol šole sambe. Pričakali so ga z bobni in glasbo v težkih slovesnih oblačilih kot za karneval. Z igralci sambe in glasbeniki je prišla tudi torcida njegovega matičnega kluba Flamengo.

Potem je Mecking vstopil v odprt avto gasilcev ter navsezgodaj jutraj krenil v sprejeto po središču mesta, kjer so ga ljudje navdušeno pozdravljali. Mecking je zdaj brez dvoma osvojil pri brazilski torcidi ime, ki si ga kot prvi vele mojster v tej državi tudi zasluži. Pozdravil ga je celo sam trener svetovnih nogometnih prvakov Zagalo. Vsi ga imenujejo vele mojster, Mecking pa pravi, da izredno počaščen podarja ta uspeh Braziliji. Brazilski časniki, ki so budno spremljali Meckin-

gov uspeh v Angliji, pravijo, da je za Brazilijo njegov vele mojstrski naslov prav tako pomemben, kot osvojitve svetovnega prvenstva v nogometu. Ta uspeh pa je veliko pomembnejši, če ga gledamo z brazilškega šahovskega stališča: malo šahistov, malo turnirjev, samo en vele mojster, en mednarodni mojster, ki ne igra več na turnirjih. Skratka, Brazilija nima šahovske tradicije. Meckinsov uspeh je pomemben toliko bolj, ker je igralo praktično samouk. Izredno nadarjen je sam študiral ter se trudil, da bi dokal Brazilcem, da je na svetu tudi šah. Materialne težave, ki so ga spremljale, so delno rešili z njegovim imenovanjem za posebnega svetovalca ministra za šolstvo — izključno za šah. S tem pa se je kajpak obvezal, da bo uspel. Še bolj zanimivo pa je, da zaradi pomankanja dobrih šahistov Mecking igra na turnirjih brez sekundanta. To pa gotovo zmanjšuje njegove možnosti za boljše rezultate. Mecking se tega dobro zaveda. Kadar je more, pove, da imajo Rusi tako sekundante kot tudi odlične možnosti za igranje.

Pa vendar mladi vele mojster ne spi. Že z osvojitvijo naslova je za šah pridobil nešteto novih privrženec. Pročasti uspeha daje šahovski garnitur je narašča. Hkrati pa so se začeli prvi turnirji po vsej Bra-

ziliji. Eden izmed najbolj zanimivih je turnir na plaži. Pod senčniki na vroči Copacabani igrajo šah. Med potezami se igralci spremene v navdušene kopalce, potem pa se spet vrnejo k igranju šaha. Šah je postal tako priljubljen, da so začeli ustanavljati šahovske krožke na solah in univerzah. Pa četudi je vse to samo val prvega navdušenja, je le mogoče pričakovati, da se bo šah z Meckinsovimi

uspehi in vladno podporo, ki jo je čutili povsod, v Braziliji res razširil. Tako bo Brazilija imela najbrž v naslednjih letih že več mojstrov in vele mojstrov. Kaj pa 19-letni Mecking? Kot je na hitro izjavil ob prihodu domov, se pripravlja, da mu bodo nekdo priredili v Rio sprejem kot svetovnemu šahovskemu prvaku...

BOGDAN SALEJ

ANNEMARIE SE JE ŽE NASPALA. Avstrijske alpske smučarke med treningom v Sapporu. Z leve: Brigitte Totschnig, Monika Kaserer in Annemarie Pröll.

Halo, Sapporo!

KLOBAS PA NE!

Japonski poročevalci so se izkazali za velike gentlemane. Vsa kar zadeva zmagovalko svetovnega pokala v alpskem smučanju, Avstrijko Annemarie Pröll...

Ko so jo reporterji obkrožili, je takoj po prihodu v Sapporo, je bila videti malce utrujena, na vprašanje, na kaj se najbolj veseli, je odkritosrečno odgovorila: »Na posteljo!«

Japonski novinarji so razgovor takoj prekinili...

30 kg salam nikoli ne bo prispelo na svoj cilj na Japonskem, v olimpijsko vas v Sapporo. Pristojni voditelji reprezentance NDR menda niso dovolj temeljito preštudirali carinskih predpisov, ki so jim jih poslali japonski organizatorji. Zato bo tistih 30 kg salam počakalo konec iger v karantenskih prostorih letališča Čitose.

Sportni funkcionarji so sicer poskušali prepričati carnike, toda nič ni pomagalo: vvoz mesa in klobas je prepovedan!

Reprezentanca NDR se bo lahko morda veselila na poti domov, a tudi to še ni povsem zanesljivo, verjetno pa je le, da bodo salame dobili nazaj — dobro presušene...

Alpski smučar ZRN, specialist za slalom Max Rieger je med nedavnim

slalomom v Wengnu padel in si nekoliko poškodoval nogo. Brž so mu nadel mavec, za vsak primer. S tem mavecem je Rieger pred dnevi odpotoval v Sapporo, kjer mu bodo sneli mavec šele nekaj dni pred tekmovanjem.

Predsednik mednarodnega olimpijskega komiteja Avery Brundage (ZDA), najbolj vnet zagovornik čistega amatezizma v olimpijskih arenah, se je na tiskovni konferenci prav po diplomatsko izognil koščičnemu vprašanju. Vprašali so ga namreč, kako je pravza prav s statusom sportnikov, ki jih podpira država ali dobivajo stipendije iz podobnih virov. Predsednik MOK je dejal: »Tudi to je proti olimpijskim pravilom! Toda žal nimamo nobenih konkretnih dokazov, na osnovi katerih bi lahko odločno posredovali.«

V Sovjetski zvezi se s posebno pozornostjo skrbijo za tiste športe, ki prinašajo olimpijske kolaje. Sanka nje je olimpijski šport, ki je v sporu iger sele od leta 1964, z njim pa v SZ dotlej niso imeli posebnih izkušenj. V osemih letih so poskušali po pravili zmanjšati sovjetski sankaci bo do letos prvi nastopiti na olimpijskih igrah. V ekipi so 3 ženske in 7 moških.

Te dni je v japonsko morje izplula vremensolovska ladja Keifu Maru, ki bo spremembo vremena javljala neposredno z morja v Sapporo.

VADI START Hitrostni drsatec Erhard Keller (ZRN), ki v Sapporu brani olimpijski naslov na 500 m.

Telefoto: UPI

KARAGEZJANOV NAČRT

Sovjetski trener zadovoljen z našimi najboljšimi telovadci

LJUBLJANA — Naši najboljši telovadci z vso resnostjo vadijo v študijski telovadnici, ki pa jim žal ne omogoča ustreznega treninga parterja, preskoka in tudi ne na krogih, ki so premalo prožni, ker so pritrjeni na strop. Toda vse to je že stara in znana stvar in skoraj odveč je spet opozarjati nanjo. Tako menijo naši telovadci, ki se iz dneva v dan pripravljajo na olimpijske igre v Münchnu. »Vadbene možnosti niso najboljše, meni tudi sovjetski trener Semjon Karagezjan, ki pa je v glavnem zadovoljen s telovadci, pa tudi s tem kar jih je že naučil Janez Šlibar pred njegovim prihodom v Ljubljano.

Iz pogovora s telovadci, zbranimi ob Karagezjanu in Šlibarju, ni bilo težko ugotoviti, da so vsi, razen Kersnič in Vratiča, zdravi, torej nepoškodovani. Tudi Ivica Hrnjevec, ki pol leta ni treniral zaradi trganja v križu. »Pozdravil sem se v toplicah Ilidža, ki so takorekoč na pragu mojega mesta, je dejal telovadez iz Sarajeva. Milenko Kersnič dobiva injekcije zaradi vnetja sklepov v zapestjih, vendar ohranja kondicijo z ustreznimi vadbo. Miloš Vratič ima težave z zvitim kalcem. »Vadim za vzdržljivost, čez nekaj dni pa bom spet O. K. Bil sem ravno v formi, pa sem si kalcem zvil na ročaju konja. Videti je tudi, da bo po injekcijah, ki jih še dobivam, vse v redu tudi z mojo ramo. Do pokala bom spet v formi,« je dejal Vratič, iz katerega odseva mnogo boljše psihično počutje kot lani. Janez Brodnik pravi, da je z njim vse v redu, pa tudi Plestenjak. Šostarič in Nastran se niso nič potožili. Zorana Ivanovič iz Subotice pa po njegovih solidnih nastopih v Skopju in Somboru še ni bilo v Ljubljano.

Z vprašanjem, kakšen je načrt priprave, smo se spravili nad trenerja Karagezjana. In se, s kakšno formo telovadcev, se je srečal ob ponovnem prihodu v Ljubljano, pravzaprav dobro leto po svetovnem prvenstvu. Karagezjan je odgovoril na obe vprašanji hkrati: »Obvladajte obveznih vaj, pridobiva-

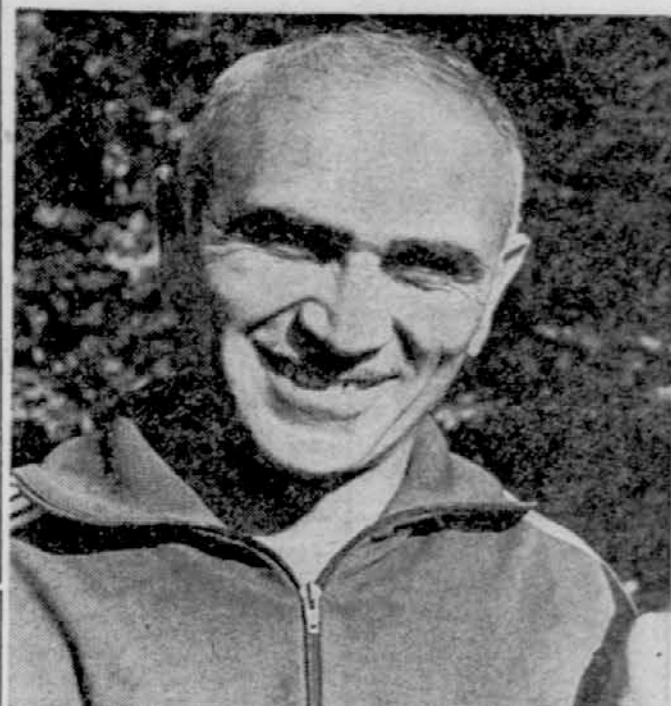
nje moči in gibčnosti imamo v načrtu za pripravno obdobje, ki bo trajalo še en mesec. Ko sem pred mesecem dni prišel v Ljubljano, sem opazil, da fantje nekatere elemente obveznih vaj že kar dobro znajo, da pa vajo na krogih, pa tudi na bradli in v parterju izvajajo z napakami. Seškok z droga in bradlije ni bil tak kot mora biti. Žal v telovadnici ni prostora za izvedbo vse vaje na parterju.«

Obdobje priprav je prekratko, saj se s »pokalom gimnastike« (28. februarja) in s srečanjem z reprezentanco SZ (7. ali 14. marca) že začnejo tekmovanja. Za res solidne priprave bi potreboval tri mesece, toda skušal bom storiti, kar je v moji moči. Fantje imajo dovolj dobre volje; toda morali bi biti vsi tu na treningu. V mislih imam predvsem Ivanoviča, pa tudi Hrnjevca. Zagotovljeno je, da bosta ta dva telovadca treniral skupaj z drugimi 22 dni v obdobju do olimpijskih iger. To pa je izključno premo! Od predsednika GZJ bom zahteval, da bom imel Ivanoviča in Hrnjevca pri sebi vsak mesec najmanj deset dni.

»Na SPG 70 je bila naša vrsta četrta, Cerar in Vratič pa finalista. Zdal v vrsti ni več Cerarja in Küssla! Novih imen ni, kolikor ne upoštevamo Toneta Plestenjaka. Kakšen je vaš bojni načrt za Olimpijske igre, ki so vam na voljo?«

Katero mesto našim?

»Naš načrt je čimbolj izenačiti vrsto in z njo doseči čimboljšo uvrstitev, v konkurenci

NAVZLIC TEŽAVAM OPTIMIST. Semjon Karagezjan.

D. KURET

pozameznih pa spraviti Brodnika v finale na drugo ter Vratiča na konju.

Zelili smo vedeti bolj določeno, kakšna naj bi bila ta »čimboljša« uvrstitev naše vrste. Trener Karagezjan nam ni mogel povsem ustreči. Po njegovem mnenju so za četrto mesto najresnejši kandidati Poljaki, pa tudi nekatere druge vrste so ta čas bolj izenačene, kar pa ne pomeni, da jih ne bi mogli dobiti, čeprav se pripravljajo v boljših razmerah. Od drugih tekmecev ima še najbolj izenačeno vrsto Romunija, pa tudi Čehoslovaki, Američani, Švicarji in Madžari so v gimnastiki tradi-

cionalno ambiciozni in jugoslovanski vrsti vedno enakovredni in nevarni tekmeči.

»Če ne bo poškodb, vsaj na med prvo trojko, potem bo lažje doseči več kot častno uvrstitev,« je poudaril Karagezjan. Po njegovem bi prvi del hrbtenice naše vrste zastavljali Brodnik, Vratič in Kersnič, drugi del pa Ivanovič, Plestenjak in po vsej verjetnosti Hrnjevec, ki kaže več kot je bilo od njega pričakovati po dolgotrajni bolezni. »Zeleznica rezervi sta še Šostarič in Nastran. Pravtako je zadovoljen z napredkom Plestenjaka, ki pa mu manjka fizične moči. «Ivanoviča pa sploh še nisem videl, odkar sem prišel. Le slišal sem, da je zelo napredoval, je izrazil začudenje sovjetski strokovnjak, ki je še dodal, da je »Kersnič s svojo izenačenostjo na vseh orodjih središča točka v naši vrsti.

»Vse torej kaže, da se v prvem obdobju priprav na Olimpijske igre na OI le niste omejili na obvezne vaje in kondicijo?«

»Tako je! Za olimpijski program, namreč poljudne vaje, se učimo tudi nekaj novega, težjega. To ne velja le zgolj za Brodnika in Vratiča, marveč tudi za druge. Tako na na drugo ne bo izvajal nezanesljivega salta, marveč plovko z obratom 360 stopinj. Prvi poskusi so spodbudni. Brodniku smo vajo na drugo otežili tudi z obratom za 360 stopinj v oporo v težji zvezi. Vratič bo na konju izvajal kolosa na enem ročaju dvakrat v različnih zvezah. Janez in Miloš imata pri tem veliko volje in upam, da bosta tudi uspela,« je še dodal sovjetski strokovnjak.

AVTOMOBILISTI!

Poglejte pri vožnji tudi nazaj!

ZUNANJE STRANSKO VZVRATNO OGLEDALO vam bo pomagalo pri zanesljivi vožnji!!

Velika izbira za vse znamke avtomobilov!

Zaloga vseh avtomobilskih potrebščin za zimo.

ZANCHI
Autoforniture
TRST, Via del Coroneo 4

ODBOR ZA KADRE

ISKRA — TOVARNA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV
NOVA GORICA
V ZDRUŽENEM PODJETJU ISKRA KRANJ

ponovno razpisuje
zaradi reorganizacije vodilno delovno mesto

POMOČNIKA DIREKTORJA

Kandidat mora, poleg splošnih pogojev, izpolnjevati še naslednje: fakultetna izobrazba ekonomske, strojne ali elektro smeri in pet let delovnih izkušenj na odgovornih delovnih mestih, ali končana ustrezna srednja šola in deset let delovnih izkušenj na odgovornih delovnih mestih. Aktivno obvladanje vsaj enega tujega jezika

Priglasitev s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev, ki morajo vsebovati tudi kratek življenjepis z navedbo vseh zaposlitev, pošljite priporočeno v 30 dneh od dneva objave na naslov:
Odbor za kadre — ISKRA Tovarna avtoelektričnih izdelkov Nova Gorica — v Zdrženem podjetju ISKRA KRANJ, 65290 Šempeter pri Gorici.
O izidu razpisa bomo vse kandidate obvestili s priporočenim pismom v 8 dneh po izbiri.
Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov tovarne.

815

ŠumadijaPromet

TOPOLA — OPLENAC
Sumadijapromet. Topola — Oplenac

nudi po najnižjih cenah v Jugoslaviji vozila znamke FAP

KESONAR 13 b — nosilnost 8 t
PREKUCNIK TRISTRANSKI 13 k — nosilnost 8 t

Naše cene so nižje od proizvodnih zaradi ukinjenega občinskega davka na promet.

ZASEBNIKI! Vozila vam pošljemo takoj po vplačilu. Za devize dajemo popust 10 %.

Vsa pojasnila dobite v Beogradu, Despota Djurdja 15, tel. 21-570, v Topoli, tel. 74-993 in 74-098.

799

Oživeti tradicijo

Drzanje v Mariboru

MARIBOR — Če se Slovenci radi pohvalimo, da smo narod zimskih športov, to gotovo ne velja za severovzhodno Slovenijo. Ne velja toliko, ker se je na tem področju zaustavil razvoj drsalnega športa, še več, ta je celo nazadnje gleda na možnost, ki so na voljo ljubiteljem drsalnega športa v Mariboru.

Vsekakor je drsanje v primerjavi s smučanjem cenen šport in rekreativna. Res je, da je mlada Mariborčana zaval navdušenja za smučanje, nemalo po zaslugi tekmovanja FIS na Pohorju, da ima smučarski šport prednost na vsakem koraku pri investicijskih gradnjah vlečnic, sedelnic, itd., podrobnejši pogled glede možnosti udeleževanja na področju smučanja pa odkriva tudi drugo podobo.

Kar precej mladih lahko opazuje svoje vrstnike na snegu le ob strani. Žal je kupna moč zaposlenega Mariborčana v tovarnah preskromna, da bi lahko svoji večinski družini preskrbeli smučarsko opremo, poleg tega pa še odsteti precej denarja za smučanje na pohorskih smučih.

Prav tu pa se našenja vprašanje drsanja, ki je imelo v Mariboru že kar lepo tradicijo. Letos je bila zima drsalcem naklonjena, kljub temu pa je njihov polodaj dosti slabši kot prejšnja leta. Edino primerno drsalnico v Mariboru je le na Treh ribnikih, vendar pa je tudi to komaj za silo. Na ledeno ploskev ali upajo je najbolj pogumni, kajti drugi ob pregledu na tablo z napisom, da se vsak drsa na svojo odgovornost. Dejansko se nihče ne zanima, če je led dovolj trden. Ledeni ploskev je hrpava, nihče ne skrbi zanjo, nevarne razpoke pa se širijo na vse strani. Prav tako ni nobenih prostorov za obiske in opremo drsalcev.

Pred leti je bilo za drsalno šolo v Mariboru precejšnje zanimanje. Tu so potekala tudi prvenstva. Starejši Mariborčani se še dobro spominjajo drsalnih tečajev z mednarodno udeležbo na Treh ribnikih. Danes pa so to že samo še spomini.

Tudi za umetno ledeno ploskev je bilo že vse pripravljeno. V ta namen so kupili cevi, ki jih niso nikoli zaočemerirali, pa tudi zemeljska dela so bila že končana, potem pa je vse ostalo na mrtvi točki.

Vsekakor bi bil že zadnji čas, da bi drsalni šport v Mariboru znova zaživel. Tako bi moral zavod »Štadioni«, ki upravlja in vdrži vse objekte v ljudskem trgu, poskrbeti za ureditev drsalnice na malem štadionu. Enaka naloga pa čaka tudi restavracijo Center, ki ima svoj obrat na Treh ribnikih ter občinske može, med njimi še posebno članice komunalnega zavoda in društveno-politične organizacije.

F. DEŽMAN

TISOČ SAMOMOROV

Mladi segajo po sebi

STOCKHOLM, januarja. — Vse kaže, da v Evropi zdaj prevladuje ista težnja: frekvenca samomorov pada v vseh starostnih skupinah razen med mladino, medtem ko se je frekvenca poskusov samomora močno zvišala v zadnjih letih. To je bila ena od ugotovitev mednarodnega simpozija o samomoru, ki se ga je v Stockholmu udeležilo okoli sedemdeset zdravnikov, sociologov in drugih strokovnjakov iz sedmih držav Evrope in Severne Amerike.

Dr. Anthony R. May iz svetovne zdravstvene organizacije (WHO) je ugotovil, da je frekvenca samomorov večja v tistih državah, ki imajo večje težave tudi s alkoholizmom. Toda tudi se, kot kaže, da ima Švedska najvišjo frekvenco na svetu. Na prvem mestu je Madžarska, sledi Avstrija in Finska, medtem ko je Švedska četrta. Razen tega vladajo znatraj posameznih držav občutne regionalne razlike. Znano je, na primer, da ima Berlin zelo visoko frekvenco.

Največ samomorov med moškimi

Dr. May je povedal, da je bila frekvenca samomorov v obdobju 1956–1965 v glavnem na isti ravni. Spremenila se je predvsem starostna struktura — samomorji med mladino so čedalje številnejši. Mednarodne primerjave so seveda precej nezanesljive, ker se statistični postopki za registracijo samomorov močno razlikujejo od države do države. Celotno število samomorov na svetu je zato praktično nemogoče zanesljivo ugotoviti; po nekaterih ocenah na simpoziju število verjetno ni nižje od 1000 samomorov na dan.

Statistične primerjave so še težje, kadar gre za poskuse samomora. Čeprav ni mogoče primerjati absolutnih števil, je mogoče ugotoviti, da so težnje v evropskih državah podobne: največ uspešnih poskusov samomora napravijo moški, medtem ko je frekvenca poskusov največja med ženskami in mladino.

V Milano so ugotovili, da je 90 odst. vseh poskusov odpadlo na mlade ljudi v starosti 15–25 let, od katerih je bilo 76 odstotkov deklet. Podobno težnjo so zaznamovali tudi v garaži.

AVTOBUS GOREL V GARAJI

MARIBOR, 29. jan. — Danes zjutraj ob treh je izbruhnil požar na lokalnem avtobusu mariborskega avtobusnega podjetja, ki je bil v garaži. Dežurni sofer Stefan Toplak je namreč zjutraj vzgled motor avtobusa, nato pa je prišel goreti. Ogenj so sprva poskušali pogasiti z ročnimi gasilnimi aparatmi, vendar jim to ni uspelo in so morali poklicati mariborske policne gasilce, ki so ogenj pogasili. Rešeni petelin je uničil vseh sedem avtobusov, tako da je škoda za 50.000 dinarjev. Vzroke požara ugotavlja posebna komisija. M. S.

vali tudi na Češkoslovaškem, kjer imajo po mnenju dr. Maya iz svetovne zdravstvene organizacije najobsebnost statistike s tega področja. V letih 1963–1969 so v tej državi zabeležili dvakrat več poskusov kot narejenih samomorov. Okoli 60 odstotkov oseb, ki so si poskušale vzeti življenje, je bilo v starosti od 14 do 29 let.

O podobnih težnjah na Škotskem je poročal dr. Norman Kreitman, šef centra za epidemiološko-psihiatrsko raziskave pri osrednji bolnišnici v Edinburgu. V letih 1962–1970 je frekvenca poskusov v tem mestu narasla za 600 odstotkov, medtem ko je frekvenca samomorov padla v vseh starostnih skupinah razen med mladino od 15. do 24. let.

Udeleženci simpozija niso bili gotovi, kaj naj bi bili vzroki splošnega povečanja frekvenca za poskuse samomora v zadnjih letih. Toda zdi se, da ima ta razvoj določeno zvezo z večjim uživanjem mamil in drugih drog.

Zastrupitve z mamili

Dr. Kreitman je povedal, da so bila pomirjevalna sredstva in uspavalne tablete vzrok za devetdeset odstotkov vseh zastrupitev v Edinburgu leta 1962. Odtlej se je podoba korenito spremenila. Zdi se, da padce ena četrtina vseh zastrupitev na mamila.

Povečava med alkoholizmom, namamitvijo in samomori je že dlje časa znana, toda mehanizem vplivanja je neznana. Kaj sproži nagib za samomor? Psihater Per Sundby iz Oslo meni, da je treba šteti za samomor kot eno od oblik človeškega vedenja za lastno uničenje. Alkoholizem je bil že pogosto označen kot »kroničen samomor« in podobno bi zdaj lahko rekli tudi za namamitve.

»Pravzaprav bi se morali vprašati, ali lahko preprečimo zlorabo alkohola in drog,« je na simpoziju dejal dr. Sundby. Njegov odgovor na to retorično vprašanje je bil plemenit. Po njegovem mnenju je prepad med potrebami posameznika in razvojem celotne družbe prevelik. »Ukrepi za preprečevanje samomorov bi pomenili, da dvojnemu o pravilnosti nekaterih najosnovnejših načel za sodobni družbeni razvoj,« je sklenil svoje predavanje norveški psihater.

Podobnega mnenja sta bila tudi dva ameriška gosta iz centra za preprečevanje samomorov v Los Angelesu, dr. Norman Farberow in dr. Ro-

bert Litzman. Oba štejeta samomor za eno izmed oblik obnašanja za lastno uničenje.

Osamljeni še bolj sami

Samomorji niso pogosti samo med namamlani in alkoholiki, temveč tudi med duševnimi bolniki in družbeno osamljenimi osebami. Ta pomembna dejstva sta poudarila dr. Anne-Marie Bolinder iz švedskega zavoda za statistiko. V preiskavi samomorov od leta 1964

do 1967 na Švedskem se je pokazalo, da je frekvenca samomorov veliko večja med osamljenimi ljudmi kot med poročenimi. Med ločenimi mošči je frekvenca trikrat večja kot med poročenimi.

Anne-Marie Bolinder je izdelala tudi statistične primerjave med Švedsko, Norveško, Dansko in Finsko. Rezultati so potrdili že prej znano dejstvo, namreč da ima od teh držav edinele Norveška zelo nizko frekvenco samomorov. Leta 1968 si je na Danskem in Finskem vzelo življenje okoli 1000 ljudi, na Švedskem okoli 1700, na Norveškem pa samo 308. Tretjina vseh samomorov v Skandinaviji je bila izvršenih z obsejanjem, medtem ko na Finskem za isti namen uporabljajo predvsem strelno orožje.

Kaj je vzrok tej nizki fre-

kvenca na Norveškem, če upoštevamo, da so omenjene štiri države na skoraj enaki ravni materialnega blaginjskega? Prof. Nils Retterstøl iz Bergena na Norveškem meni, da obstaja več razlogov. Najprej ne smemo pozabiti, da registrirajo samomori v tej državi drugače kot v skandinavskih državah. Statistična razlika se ponavlja, toda to je lahko posledica okolščine, da ima tudi statistično štetje iz leta v leto vgrajeno isto napako. Stabilnost števil ni nobeno zagotovilo, da so podatki resnični.

Drugi vzroki nizke frekvenca na Norveškem pa so verjetno manjša gostota naseljenosti, zapoznela industrializacija in ostrejša moralna kultura v drugih skandinavskih državah.

MITJA JERMOL

PREPLAH V CHICAGU

Odkrili so načrte za zastrupitev vode

CHICAGO, januarja. — Včasih se žal dogaja, da kot v fantastičnih filmih mesto tudi v resnici preživlja ure strahu. Tako je Chicago dne 18. januarja letos zjel preplah, ko je radijska postaja WGN ob 7.50 zjutraj objavila — v preveliki vnemi, da bi bila prva — novico, da je odkrita zarota o zastrupitvi vodnega sistema mesta Chicago. S tem je bila seveda v nevarnosti celotna preskrba s pitno vodo in poslušalcem ob tej novici, ki so jo napovedali kot »nenavadno, neverjetno, nezaslišano in ekskluzivno« niso povedali, če je voda užitna ali ne. Sporočili so, da je bilo v zaroti za aritiranih 6 mož, kar so v teku dopoldneva korigirali z novico, da sta bila aretirana samo dva in končno, da je voda užitna.

Medtem pa so neprestano zvonili telefoni v časopisnih agencijah, radijskih in televizijskih postajah, vladnih uradih, povsod tam, kjer so prestrašeni meščani upali, da bodo dobili odgovor na vprašanje, kaj se resnično dogaja.

Izreden varnostni sistem

Mesto Chicago se rado postavlja s tem, da ima organiziran največji vodovodni sistem na svetu. V vročini se voda na debelo troši, v lanskem letu v vročini in suši so mestni velmože prvič staknili glave v skrbah za vodo. Šele, ko je iz 2000 hidrantov voda dila dva dni, Hidrante so bili odprli žrnki otroci, da je voda do kolen zalila ulice v njihovi četrti, otroci pa so se navdušeno predali uživanju v bazenu.

Chicago ima dve veliki vodovodni filtracijski postaji ob Michiganem jezeru. To vodno neprestano kemično analizirajo in jo po opravljenih izredno natančnih kemičnih in drugih raziskavah

zadržijo v gigantskih rezervuarjih po 4 do 6 ur, da se popolnoma preprčijo o za-

SAMO IZ NAVADNIH KOZARCEV

MENCHESTER, 29. jan. (AP) — Studentje inštituta za tehnologijo na univerzi v Manchesteru zahtevajo, da se v prihodnje prepreči uporaba plastičnih kozarcev, ki se po uporabi odvržejo, ker na dvorloži univerze kazijo okolje. Predstavnik studentov je izjavil, da je ta zahteva šele začetek kampanje proti smradu in odpadku odpadkov. Do zdaj so samo študenje tega inštituta za tehnologijo na leto porabili in odvržili 360.000 plastičnih kozarcev. Studentje sicer zbirajo star papir, aluminija, steklo in steklo ter to prodajajo v dobrodelne namene. Plastične čaše pa so neuporabne v drug namen in le kazijo okolje.

Na podlagi nadaljnjih dogajanj in preiskav je policija aretirala dva študenta. Oba sta obtožena naklepnega umora.

dovoljivo čistoči, predno jo spustijo skozi glavni vodovodni sistem. Če upoštevamo, da so zastrupitve celotnega objekta, vse varnostne naprave v objektu samem, je res težko verjeti, da bi nevarnost lahko prišla iz zunanjega sveta.

Pošastni naklepi

Kaj je torej resnica o novici, ki je preplasila milijone prebivalcev Chicaga?

V nedeljo, dne 16. januarja ob 20. uri je bila policijska skupina pri vodovodnem objektu obveščena, da sta dva mladenčca v starosti 18 in 19 let planirala uničiti objekt ali zastrupiti vodo. Takoj so bili uvedeni najstrožji varnostni ukrepi in javnost vse do razburjenja novice v radiu, dne 18. januarja, za začetno ni vedela. Policija je do odkritja zarote prišla sledeč izjavam, ki sta jih dala moški in dekle, ki sta se zatekla na policijo.

Na podlagi nadaljnjih dogajanj in preiskav je policija aretirala dva študenta. Oba sta obtožena naklepnega umora.

USTRELILI KRALJA — Politijska odstranjuje truplo osem-mesečnega levca, ki so ga ustrelili v Pistolet v Italiji. Hotel je so fotografirati na domu ravnatelja živalskega vrta Francesca Cangelija. Lev Ringo pa je strgal verigo in ušel po bližnjem polju.

Telefoto: UPI

KAZNOVANI SREBRNI VLOM

Kranjska vlomilca bosta sedela skupno 10 let

KRANJ, 29. januarja. — Največji vlom na Gorenjskem je že po slabih treh mesecih dobil epilogo na okrožnem sodišču. Petčlanski senat, ki mu je predsedoval sodnik Lojze Cuznar, je tatovata srebra v Iskri, 22-letnemu Janezu Kavašu in 20-letnemu Milanu Piru iz Kranja odmeril šest, oziroma štiri leta strogega zapor. Nekaj kazni gre na račun dveh manjših vlovov, pri Piru pa so všteli tudi prejšnjo pogojno kazen.

Kot smo že poročali takoj po uspešni akciji kranjskih kriminalistov, sta Kavaš in Pir v noči od 1. na 2. novembra lani vlomila v skladišče kovin v Iskri, od koder sta odnesla srebrno žico. Sedaj so ugotovili, da jo je bilo nekaj manj kot so prvotno računali. Toda tistih 75 kilogramov dragocene kovine je bilo še vredno vredno 85.000 dinarjev. Vendar pa fania srebrnega zaklada nista uspela pretopiti v denar, ker so ji kriminalisti prej prišli na sled in ju zaprli.

Razen tega imata Kavaš in Pir na vesti še dva vlovov. V noči od 26. na 27. septembra lani sta v Kranju vlomila v kegljišče gostilne Stari Mayr, kjer sta iz predala točilne mize vzela 50 dinarjev. Nekaj več plena sta dobila tedaj dni kasneje v trgovini v Zupolovcu blizu Bizelskega, kamor sta šla k prijatelju na trgatve. Ker pa denarja tudi tam nista našla, sta vzeli nekaj obleke ter pijačo.

AMERIŠKA RULETA TUDI V MARIBORU

MARIBOR, 29. jan. — Mariborski organi uprave javne varnosti so odkrili, da se je pričelo spet kar precej Mariborčanov baviti s pisemsko ruleto, (okoliš pošte 59 di-narjev, dobi čez čas 36.450 dinarjev.) Gre za goljufijo, ki jo vodi organizatorji v Avstriji. M. S.

oigaret in salamo. Kot običajno okolščino pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo, da sta bila oba obtožena že kaznovana. Kavaš je bil zaradi tatvin v mladoletniškem zaporu, Pir pa je pred kratkim dobil pogojno kazn, ker si je sposodil osebni avto. L. STRUŽNIK

FILM OB 3000 OBLEK

Požar uničil zbirko Tirelli

RIM, 29. jan. (Reuter) — Požar je uničil najbolj slavno na svetu morda največjo zakladnico gledaliških in filmskih kostumov — rimsko zbirko Umberto Tirelli. Ognje-ni zabili so uničili najmanj 3000 kostumov. Požar je nastal zaradi kratkega skoka v elektriki napeljav. Grotno šodo cenijo na več kot sto milijonov lir. Izguba je zakladnice bo povzročila hude težave filmskim režiserjem.

BOJEVNIKI TRGUJEJO

Obiskovalci kina pa trepetajo za vstopnice

V prehodu ljubljanskega kina Komuna, kjer ta čas vrtijo zelo obiskani ameriški film Bojevniki, so pod plakati razstavili tudi zelo vzgojne predmete: puške in ostalo vojaško opremo. Okrvaljene stopnice, ki so nedavno vpile pogledem majočih, neposredno niso imele nikakršne zveze z vojaško ropotijo v sosesčini. Pač pa je bila ta zveza posredna. Na tistem mestu so pred dnevi trije mulci prepleli nekoga, ki jim ni hotel plačati vstopnice (ki so jo skušali preprodati) po takšni ceni, kot so zahtevali. Morali so ga odpeljati v bolnišnico.

Milenci so morali posredovati — ne samo zato da bi preprečili ponovne pretepe in zaščitili ostale ljudi, ampak tudi zato, ker so jih poklicali iz kinematografskega podjetja. Komandir postaje milice Central Pavle Glavin nam je dejal, da je glavni razlog za cvetoče prekupevanje z vstopnicami valjiti film in to, da je pretežno odprta le ena sama blagajna. Marsikomu se namreč ne da v nedolgi čakati na kar-te (v zahodni Evropi na primer tega zlepa ne opazijo, razen morda ob velikih premiera-h, če niso le za povabiljen-ce — op. časn.), pa jih zato, samo da bi jih čim prej do-bili, raje masno preplače ne-pripravljeno, ki vedno pravočasno zavohajo posel.

Ob filmu Bojevniki je bilo veliko povpraševanje po vsto-

pnica. Ljudje so se postavljali v vrsto pred blagajno že celo uro prej, preden se je odprla. Vedno se jih je polno nabralo in nekoga dne so celo razbili šipo. Iz kinematografskega podjetja so nas poklicali. Najbolj vsiljive pre-podajalce smo legitimirali in pri tem ugotovili, da je med njimi precej starih znancev službe javne varnosti.

Ni predpisa

Za ni predpisa, na podlagi katerega bi lahko učinkovito ukrepali proti pre-podajalcem vstopnic. Vse, ki smo jih dobili pri pre-podajanju, lahko prijavimo sod-niku za prekrške na podlagi druge točke 14. člena očloka o javnem redu in miru na območju mesta Ljubljane, ker

so s preprodajanjem »nadlegovali ali drugače motili lu-di.«

Drugega predpisa, ki bi določal sankcije preprodajal-cem, ni. Zato milica ne bo mogla preprečiti prekupevanja z vstopnicami, dokler bo pred predstavami, za ka-tere je veliko zanimanje, od-prta le ena sama blagajna in dokler bodo ljudje pri-peljani tudi za več kot jurja preplačati vstopnico, samo da bi jo lahko dobili brez dolgotrajnega čakanja.

Preprodajati preprodajanje

Občinski javni tožilec Ciril Rom: »V zadnjih letih je veliko preprodajanja vstop-nic, nič pa se ni dalo ukre-piti. Sicer ne moremo iskati

prvin kaznivnega dejanja pri preprodajanju v manjšem obsegu (npr. 5 ali 10 vstop-nic). Šele če bi šlo za orga-nizirano preprodajo kart v večjih količinah ali v večji vrednosti in bi s tem pridobljena korist bila večja od tih tisočakov, potem bi bil šele pogoj za kazensko pre-ganjanje. Prav tako kaznivo (do 8 let strogega zaporja) je organiziranje mreže prekupe-valcev ali posrednikov, če posameznik pri tem doseže znatno korist.

Bilo je nekaj primerov, ko so prodajalci ponarejene vstopnice za športne prireditve in se pri tem okorišali. Tega seveda pri film-skih predstavah ni, so pa po-gosti primeri prekupevanja v malem. To moti obisko-valce in kinematografe sa-me. Zato smo že pred leti predlagali skupščini občine Central, naj predlaga zakon-odajno ureditev takih pojavov in višino sankcije, pa iz tega ni bilo nič konkretnega. Dobro bi bilo, če bi mogli uvesti prepoved prepro-dajanja kart in sicer kot prekršek. To naj bi bil učinkovit ukrep za zaščito kine-matografskih podjetij in

sredstvo v rokah milice, da bi lahko s pooblaštimi ukre-pala.

To bi torej morala predla-gati skupščina kinematografskega podjetja, ker je milica to že storila. Če pa so takš-ne težave tudi v ostalih me-stih, naj bi tako prepoved vsekakor predvideli v repu-bliškem predpisu, recimo kot dopolnilo zakona o prekr-ških proti javnemu redu in miru ali pa kako drugače.

Pravzaprav pa bi se lahko s temi pojavi spopadla ki-nematografska podjetja sa-ma. Z malimi žrtvami seve-da. Ob zelo obiskanih filmih bi lahko poiskali v službo še dodatno prodajalco vstop-nic. Strošek bi se podjetju ne poznal, ker bi ga pokrili masten izkupiček od pred-stave. Ker pa verjetno vse-eno ne bi šlo tako prepro-sto, bi bilo treba tudi nekaj dodatne volje s strani pod-jetja, če so že učinili rezerve na telefonu. To našo posebnost, da je od obisko-valčev iznajdljivosti odvis-no, če bo zvečer lahko se-del v kinu, pa je treba takoj odpraviti.

ANDREJ ARKO

Župan miri prebivalstvo

Obe filtracijski vodovodni postaji sta zastraženi in obkroženi s policijo, policija ne

Damska modna konfekcija »IDEAL«

NOVA GORICA 25. junij št. 22

1. Komisija za razpis delovnega mesta — vodje komercialnega sektorja razpisuje na podlagi določb Statuta vodilno delovno mesto

VODJE KOMERCIJALNEGA SEKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnje-vati še naslednje iz sistematizacije delovnih mest: — visoka izobrazba komercialne ali ekonomske smeri s 4 leti delovnih izkušenj; — višja šolska izobrazba komercialne ali ekonomske smeri s 6 leti delovnih izkušenj. Ni reelekcij!

Prijave na razpis z življenjepisom in dokazili o strokovnosti sprejema razpisna komisija v 15 dneh od objave razpisa.

2. Odbor za medsebojna delovna razmerja razpisuje prosto delovno mesto

VODJE TEHNIČNE KONTROLE

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje: — višja strokovna izobrazba tekstilne ali konfekcijske smeri s 4 leti delovnih izkušenj; — srednja strokovna izobrazba tekstilne, tkalske ali konfekcijske smeri s 6 leti delovnih izkušenj. Prijave sprejema Odbor za medsebojna delovna razmerja v 15 dneh od objave razpisa. 816

TOMMY

športni čevlji iz govejega usnja s širokim jezikom in debelo podlogo iz orjave kožuhovine, trpežen podplat, barva: rjava.

Vel. 27–30 119
vel. 31–35 135—
vel. 36–39 149—

TINA

usnjen škorenj z visoko golenico, topli podloga, notranja zadrž

290

TRAMP

iz neprimerno jivega leterola, topla podloga, vezava ghillie, za moško, barva: rjava

139

KOFLACH

smučarski čevlji na zaponke v vseh velikostih od 485

Na tisoče parov iz zaloge ostankov po enkratni ugodni cenah. Neobvezna poizkušnja. Pregledna izbira na stojalih.

V novem oddelku za čevlje v 2. nadstropju.

KASTNER & ÖHLER

GRAZ

vsak ponedeljek v delu šport stavna tablica

30 potovanj na olimpijske igre v Münchnu s centroturistom 300 knjig olimpijske igre 1972

OLIMPIJSKA
TOMBOLA
DELO • SPORT

GENERALNI ZASTOPNIK ZA OLIMPIADO MÜNCHEN 72 Ljubljana Miklošičeva 16

NEPRIČAKOVANO NAS JE ZAPUSTIL
NAS DRAGI PRIJATELJ

LJUBO INTIHAR

SOCIALNI DELAVEC
PRESEDNIK DELOVNE SKUPNOSTI

POGREB BO V PONEDELJEK, 31. JANUARJA 1972, OB 12.15
IZ JOZEFOVE MRLISKE VEŽICE NA ŽALAH

SODELAVCA, KI JE BIL Z NAMI OD USTANOVITVE,
NE BOMO NIKOLI POZABILI

CENTER ZA SOCIALNO DELO
OBČINE LJUBLJANA CENTER

STRTA OD BOLEČINE SPOROČAM,
DA JE UMRL MOJ LJUBLJENI SIN

LJUBO INTIHAR

SOCIALNI DELAVEC

POGREB BO IZ JOZEFOVE MRLISKE VEŽICE NA ŽALAH
V PONEDELJEK, 31. JANUARJA 1972, OB 12.15

NEUTOLAZLJIVA MAMA
TEREZIJA

Nenadoma, mnogo prezgodaj nas je za vedno zapustil naš dragi tati

OSTOJ TUMA

Od njega se bomo poslovili izpred Nikolajeve mrliske vežice na Žalah
v torek, dne 1. februarja 1972, ob 16. uri

Zena Anda, sin ing. Matija z družino, hči Breda z družino, brata
ing. Ivan in Brane z družinoma, svakinji dr. Vila in Karmen
z družinama ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Ribnica, Fislisbach, Kranj, Torino, 28. januarja 1972

Gozdno gospodarstvo Maribor

sporoča, da ne more objaviti dneva in časa pogreba
v letalski nesreči tragično preminilih sodelavcev

ing. FRANCIJA HUMARJA in JOŽETA LEŠNIKA

ker od pristojnih organov in »Jata« še nismo sprejeli obvestila, kdaj
bodo prepeljani njuni posmrtni ostanki v Maribor
Dan, čas in kraj pogreba bomo objavili v dnevnikih »Delo« in »Večer«
ter po radiu

Gozdno gospodarstvo Maribor

UMRL JE NAS DRAGI

LJUBO INTIHAR

SOCIALNI DELAVEC,
CLAN SVETA DOMA

NESEBICNO JE POMAGAL STAREJSIM LJUDEM,
A SAM STAROSTI NI DOČAKAL

DOM UPOKOJENCEV TABOR

UGODNOST ZA NAROCNIKE DELAJ

DELO NEZGODNO
ZAVARUJE
VSE SVOJE NAROCNIKE
PRI ZAVAROVALNICI SAVA
NE ODLASAJTE IN CIMPREJ NAROCITE DELO

VVZ »JELKA«
LJUBLJANA
Glavarjeva 18a
objavlja
prosto delovno mesto
HIŠNIKA-KURJACA
Pogoji: KV ozir. PKV
mizar. Poskusna doma: 3
meseca. Nastop službe po
dogovoru. CD po pravil-
niku. Objava velja do za-
sedbe delovnega mesta.
Kandidati naj se javijo s
pismeno ponudbo v upra-
vi. Stanovanja nimamo. 812

ZAVAROVALNICA
SAVA
PE NOVO MESTO
posreduje prodajo
karamboliranega vozila
Zastava 124
letnik 1969, izključna
cena 10.000,00 din.
Licitacija bo v sredo, 2.
2. 1972, ob 15. uri v pro-
storih Zavarovalnice.
Ogled vozila je mogoč
vsak dan pri Zavodu za
požarno varnost Novo
mesto. 814

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega moža in očeta

Bogomila Čehovina

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prij-
ateljem in znancem za prekrasne cvetje, spremstvo
v prani grob, izreke žalosti in pismeno sožalje
ter poslovinne besede. Naša zahvala vsem, ki so
nam priskočili na pomoč v Gornji Brnici

Družina Čehovin

Za vedno nas je zapustila naša ljubljena, srčno
dobra mama, babica, sestra, teta in svakinja

Milka Bajde

Od nje se bomo poslovili v torek,
1. februarja 1972, ob 14.30 iz Ciril-Metodove vežice
na Žalah

Njeni:

hčerka Heda, vnuka Branko in Romi, sestra Helena
in družine Bajde, Boltavzer, Lah
ter drugo sorodstvo

Sporočamo žalostno vest, da je preminil
dian delovne skupnosti

Oto Volaj

Pogreb bo v ponedeljek, 31. januarja 1972, ob 15.30
na Dolu pri Hrašniku

Ohranili ga bomo v lepem spominu

Kolektiv in sindikalna organizacija
Steklarne Hrašnik

Umrta je ljuba žena in mama

TEREZIJA REP

por. PODLOGAR

Pogreb bo v Ljubljani v torek 1. februarja 1972, ob 15.15 na Žalah
iz Petrove mrliske vežice

Zalujoči:

mož Jernej s hčerami ter sin Stanko in Ivan z družinami, družine
Podlogar, Rep in drugo sorodstvo

Ljubljana, Limbuž, 30. januarja 1972

ZAHVALA

Ob kruti usodi, ki nam je mnogo prezgodaj iztrgala iz naše sredine mlado
družinico

PRPAR FRANCA, ženo ANICO in sinčka FRANCETA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom,
vaščanom, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam ustno ali pis-
meno izrazili sožalje, zasuli njihov prerani grob z vencem in cvetjem ter spre-
nili v tako velikem številu. Iskreno se zahvaljujemo godbi iz Litostroja,
pevskemu zboru Šmarje, Titovi zavodu Litostroj, celotnemu kolektivu Iskra
— Zarnica Ljubljana, duhovščini iz Šmarje, za poslovinne besede, ki so jih
izrekli ter tistim, ki so jih spremili na zadnji poti

Zalujoči:

družini Prpar in Mohar, starši, oče Franc, mati Marija, mama Franciška,
brat Marjan, brata Franci in Ivan ter sestra Marija in drugo sorodstvo

Šmarje-Sap, Pijava gorica, dne 28. januarja 1972

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše dobre žene, mame, stare mamé in sestre

IVANKE SMRAJC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njeno zadnji poti, ji po-
klonili toliko lepega cvetja in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se zdrav-
stvenemu osebju Inštituta Golnik in Kliničnega centra Ljubljana za zdrav-
stveno pomoč. Zahvalo izrekamo tudi č. duhovščini

Vsem še enkrat iskrena hvala

Zalujoči:

mož Anton, hčere Tončka, Slavka, Mija, sin Jože ter drugo sorodstvo

Ljubljana, 29. januarja 1972

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega skrbnega atka, ljubljenežnega moža, brata,
strica in svaka

SLAVKA MULEJA

mesarskega mojstra

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, nadvse dobrim so-
sedom za vso pomoč v težkih trenutkih, znancem, kolegam Višje medicinske
šole, ki so nam ustno in pismeno izrekli sožalje, darovali vence in cvetje
in ga v tako velikem številu spremili na njegovi mnogo prezgodnji zadnji poti
Naša topla zahvala hišnemu zdravniku dr. Černetu, prof. dr. Zaključju, univer-
prof. dr. Košaku in medicinskemu osebju Kirurške klinike v Ljubljani
Iskrena hvala kolektivu Mesarskega podjetja Jesenice, za izkazano čast in
tople poslovinne besede, ki je s tem dokazal spoštovanje do njega in njegovega
dela. Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini zlasti g. dr. Perčiču za
toložljivi govor, pevsem, godbenikom in Planinskemu društvu Javornik
Vsem in vsakemu posebej naša prisrčna hvala

V neizmerni žalosti:

žena Tončka, hčerka Marija, sin Slavo in sorodstvo

Radovljica, 26. januarja 1972

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše skrbne in nadvse ljubljene žene, mame,
mamice in prababice

EME ZUPANČIČ

rojene GIRMAN

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo
v tako lepem številu spremili na njeno zadnji poti in počastili njen spomin
s vencem in cvetjem, sočustvovali z nami in vsem, ki so nam osebno ali pismeno
izrazili sožalje. Posebno in iskreno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju
Krške ambulate, bolnice v Valdorfu in v Novem mestu, gospodu dekanu
iz Leskovca za ganljiv govor ob odprtem grobu. Zahvala tudi senovškemu
pevskemu zboru ter godbi Tovarne cel. in pap. Krško za posmrtno koračnico
Vsem še enkrat iskrena hvala

Zalujoči:

mož Ivan, hčeri in sinova z družinami

ZAHVALA

Ob težki izgubi, ko je umrla naša draga mama

PAVLA CIMERMAN

rojena PODREKAR

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo spremili
do groba, vsem, ki ste ji darovali cvetje, nam izrekli sožalje in nam stali
ob strani. Iskreno se zahvaljujemo njenemu zdravniku dr. Ivanu Hriberniku
ki jo je dolga leta zdravil, častitim duhovnikom za pogrebni obred in g. žup-
niku Blažu za poslovinne besede

Zalujoči:

hči Anka Cigoj z družino, sin Franci z ženo in sestra Angelca Vafacha
z družino

Kranj, Ljubljana, 27. januarja 1972

ZAHVALA

Ob težki in nenadomestljivi izgubi ljubljenežnega moža, očeta,
brata in starega ata

VINKA OMERZELA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na njegovi zadnji poti, mu
poklonili toliko cvetja ter nam pismeno in ustno izrekli sožalje. Posebno se
zahvaljujemo zboru Glasbene matice, ZB Zelena jama in gospodu kaplanu
M. Kočevarju za obred in ganljive tolažilne besede ob grobu. Lepa hvala tudi
dr. Kikljari in dr. Plečnikovi, ki sta mu mnogokrat pomagali med boleznimi

Zalujoči:

žena, sin, hči z družino in sestre

